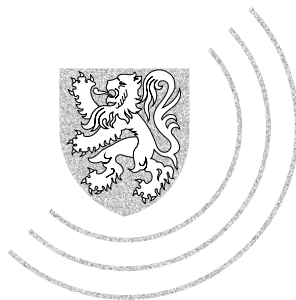


V L A A M S P A R L E M E N T



stuk **209** (2009-2010) – Nr. 1
ingediend op 27 oktober 2009 (2009-2010)

Beleidsnota

Media

2009-2014

ingediend door mevrouw Ingrid Lieten,
viceminister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen,
Media en Armoedebestrijding

Een beleidsnota geeft de grote strategische keuzen en opties van het beleid voor de duur van de regeerperiode weer. De nota is de weergave van de visie van de functioneel bevoegde minister en vormt de basis van een debat in het Vlaams Parlement. In voorkomend geval zullen de uitvoeringsmaatregelen, daar waar nodig, ter goedkeuring aan de Vlaamse Regering of het Vlaams Parlement worden voorgelegd.

INHOUD

Lijst met afkortingen en technische begrippen	5
Woord vooraf	6
I. Enting op het regeerakkoord	7
II. Omvang en grenzen van het beleidsveld media	10
III. Omgevingsanalyse	11
IV. Strategische en operationele doelstellingen van het mediabeleid	13
1. Onafhankelijkheid, pluriformiteit en kwaliteit van de media	13
1.1. Meer ruimte voor kwaliteitsjournalistiek	13
1.1.1. Nood aan monitoring van het landschap	13
1.1.2. Protocol met de geschreven perssector	13
1.1.3. Reflectie over opleidingen en levenslang leren	14
1.1.4. Convenanten overheidscommunicatie	14
1.1.5. Talentmanagement	14
1.1.6. Fonds Pascal Decroos	14
1.1.7. Leesbevordering	14
1.2. Sterke Vlaamse openbare omroep	15
1.2.1. Belang van de openbare omroepopdracht	15
1.2.2. Tussentijdse evaluatie van de lopende beheersovereenkomst	15
1.2.3. Naar een nieuwe beheersovereenkomst	16
1.2.4. Toegankelijk aanbod	16
1.2.5. Voortrekkersrol in onderzoek en ontwikkeling	16
1.2.6. Adequate en transparante financiering	17
1.2.7. Samenwerking tussen openbare omroep en andere actoren uit de media- en cultuursector	18
1.3. Sterke Vlaamse audiovisuele productiesector	18
1.4. Leefbare particuliere (lokale en regionale) media	19
1.4.1. Regionale televisie	19
1.4.2. FM-Radio	19
1.4.3. Mediaconcentratie	21
1.5. Media als koplopers in diversiteitsbeleid	21
1.6. Slagvaardige VRM	21
1.6.1. Adequate toepassing van de regelgeving	21
1.6.2. Marktanalyse	22
1.7. Bevoegdheidsverdeling aangaande het spectrum	22
2. Toegang voor elke Vlaming tot divers, kwalitatief en innovatief media-aanbod	23
2.1. Mediavaardigheden via een kenniscentrum Mediawijsheid	23
2.2. Betaalbaarheid digitale televisie	24
2.3. Ondertiteling, audiodescriptie en auditieve ondertiteling	25
2.4. Evenementenlijst	25
3. Media stimuleren als partners in een vooruitstrevende informatiemaatschappij	25
3.1. Divers en kwalitatief digitaal aanbod	26
3.1.1. Inhaalbeweging digitalisering	26
3.1.2. Nieuwe toepassingen	27
3.1.3. Stimulerend beleid met betrekking tot gaming	27

3.2. Uitbouw van nieuwe platformen voor digitale media.....	28
3.2.1. Uitbouw van een nieuw etherplatform voor digitale televisie	28
3.2.2. Instraling.....	28
3.2.3. Monitoren van markt en technologie.....	29
3.2.4. Digitalisering van de radiosector	29
3.3. E-inclusie	29
3.3.1. Doelgroepgericht en beleidsdomeinoverschrijdend beleid	29
3.3.2. Wetenschappelijk onderbouwde initiatieven	30
3.3.3. Internettoegang	30
3.3.4. De rol van een centrum voor mediawijsheid	30

Lijst met afkortingen en technische begrippen

- AM: Amplitude Modulatie
- BIPT: Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie
- BOM-VL: Bewaren en Ontsluiten van Multimediale data in Vlaanderen
- Coördinatie van radiofrequenties: het technisch op elkaar afstemmen van radiofrequenties zodat wederzijdse storingen tot een minimum worden herleid, rekening houdend met eventuele nationale afspraken en internationale verdragen
- DAB: Digital Audio Broadcasting, een systeem om digitale radio uitzendingen te verzorgen via de ether
- DIVA-project: Digitaal VRT archief
- DVB-H: Digital Video Broadcasting – Handheld, een standaard voor digitale televisie voor ontvangst op draagbare toestellen (ook mobiele televisie genoemd)
- DVB-T: Digital Video Broadcasting – Terrestrial, een standaard voor digitale televisie voor ontvangst ervan via de antenne
- FM: Frequentie Modulatie
- Frequentiespectrum: het geheel van (omroep)frequenties waarmee uitzendingen via de ether kunnen worden verspreid
- IBBT: Interdisciplinair Instituut voor Breedbandtechnologie
- KiK: Kranten in de Klas
- MADUF: Maximizing DVB-Usage in Flanders
- SARC: Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
- Spectrumbeheer: het beheer van het frequentiespectrum, zoals het opstellen en onderhouden van (omroep) frequentieplannen en de toewijzing van bepaalde frequenties aan bepaalde omroepdiensten/technologieën
- STAI: Stichting Analoge Interferentie, een Nederlandse organisatie die werd opgericht voor de aanpak van interferentie bij de introductie van digitale etheruitzendingen
- VRM: Vlaamse Regulator voor de Media
- VRT: Vlaamse Radio- en Televisieomroep
- VVJ: Vlaamse Vereniging van Journalisten

Woord vooraf

Media zijn alomtegenwoordig. De klassieke media, tv, radio en geschreven pers, zijn een onderdeel van een ruimer medialandschap waarin andere spelers zoals internetplatforms, productiehuisen en ondertussen ook kabel- en telecomoperatoren hun plek hebben ingenomen.

Het medialandschap en het mediagebruik zijn volop in verandering. De impact van digitalisering en nieuwe technologieën zijn ingrijpend. Bestaande businessmodellen worden in vraag gesteld en er duiken nieuwe spelers op waardoor de klassieke media niet langer de enige aanbieders zijn van media-inhoud. Ook niet- en semiprofessionele actoren zoeken en maken – talrijker en actiever dan vroeger – media-inhoud. Deze nieuwe vormen van mediaconsultatie en -creatie zorgen bij beleidsmakers voor een verhoogde aandacht voor toegang en vaardigheden om kritisch en creatief om te gaan met media. Zijn mensen meer uitgerust om dat te doen, dan kunnen zij een drijvende kracht zijn voor meer kwaliteitsvolle media. De overheid kan daarbij niet aanvaarden dat delen van de bevolking materieel, noch ‘mediawijs’ deelnemen of –hebben.

Media vormen een essentieel onderdeel van een inclusieve samenleving en democratie, maar het is voorwerp van debat in welke mate de pluriformiteit, kwaliteit en diversiteit van de media momenteel gegarandeerd zijn. Van een overheid kan worden verwacht dat ze hiervoor de nodige aandacht heeft, zonder daarbij te sturend of te dwingend te worden.

Media staan ook middenin de informatiemaatschappij. Kennis en informatie worden toegankelijk gemaakt via nieuwe platforms en diensten. Er ontstaan creatieve kruisbestuivingen tussen domeinen zoals media, cultuur en innovatie. Daarbij is het van belang dat de overheid de vinger aan de pols houdt, open staat voor nieuwe evoluties en vooruitstrevende ideeën, maar ook zorg draagt voor het ‘verleden’ door in te zetten op de archivering en blijvende ontsluiting van mediacontent.

Media zijn ook voorwerp van internationale ontwikkelingen en het Vlaamse mediabeleid zal voor bepaalde aspecten hiermee rekening moeten houden.

Het mediabeleid 2009-2014 zal actiegericht inzetten op kwaliteit, toegankelijkheid, vernieuwing, maatschappelijk verantwoord ondernemen en duurzaamheid. Maar het beleid zal ook werk maken van analyse, reflectie en debat opdat mensen, mediaspelers en overheid krachtadiger worden in het tegemoet treden van de diverse en complexe uitdagingen.

De beleidsnota media 2009-2014 zet, als antwoord op deze uitdagingen, de volgende strategische doelstellingen centraal:

- De onafhankelijkheid, pluriformiteit en kwaliteit van de media
- De toegang voor elke Vlaming tot een divers, kwalitatief en innovatief media-aanbod
- Media stimuleren als partners in een vooruitstrevende informatiemaatschappij

Binnen deze doelstellingen, hebben we bijzondere aandacht voor: de openbare omroep als ijkpunt in een snel evoluerend en versnipperd medialandschap; de leefbaarheid van de Vlaamse audiovisuele sector; kwaliteitsjournalistiek; het stimuleren van mediavaardigheden en het realiseren van een e-inclusieve samenleving.

I. Enting op het regeerakkoord

Deze beleidsnota bouwt verder op de aandachtspunten van het regeerakkoord. De titel van het regeerakkoord, “Een daadkrachtig Vlaanderen in beslissende tijden” is perfect toepasbaar op media en kan daarin ook verder doorvertaald worden.

In hoofdzaak is deze beleidsnota gebaseerd op het hoofdstuk media van dat regeerakkoord, getiteld “een diverse en kwaliteitsvolle mediasector”. Dat dit deel ondergebracht werd onder het hoofdstuk “Inzetten op een warme samenleving” wijst op het belang van het participatieve karakter van media, zoals eerder al werd aangehaald.

Er zijn echter ook raakvlakken met andere passages van het regeerakkoord.

Media

“Vlaanderen wil tegen 2020 uitgroeien tot een vooruitstrevende informatiemaatschappij. Digitalisering is vandaag dé uitdaging in de mediasector. Digitale media zijn steeds nadrukkelijker aanwezig en overspoelen mensen met informatie van een groeiend aantal aanbieders. Meer dan ooit moeten in deze omstandigheden de onafhankelijkheid, de pluriformiteit en de kwaliteit van de media en van de informatieverstrekking bewaakt worden. Daarom investeren we in een sterke Vlaamse openbare omroep die bijdraagt tot de verdere ontwikkeling van de identiteit en de diversiteit van de Vlaamse cultuur en van een democratische en verdraagzame samenleving. We hebben ook aandacht voor de leefbaarheid van Vlaamse commerciële mediabedrijven met een zekere schaalgrootte. Diversiteit is onverenigbaar met ongebreidelde mediaconcentratie.

De mediasector is een volwaardige en slagkrachtige economische sector. We willen de transformatie van de sector en de impact van nieuwe mediavormen op het medialandschap begeleiden. We ontwikkelen een beleid om de kwaliteitsjournalistiek verder te bevorderen en hebben daarbij oog voor de opleiding, arbeidsvoorwaarden en sociaaleconomische positie van journalisten en fotografen. De Staten-Generaal van de Media krijgt een vervolg.

De steun aan de geschreven pers wordt geëvalueerd en gekoppeld aan voorwaarden die onder andere de pluriformiteit versterken, en de kwaliteit en de redactionele onafhankelijkheid verhogen. Via convenanten zullen persbedrijven meer betrokken worden bij de Vlaamse overheidscommunicatie.

Het is onze ambitie dat elke Vlaming toegang heeft tot een divers en kwalitatief media-aanbod waarin technologische innovaties en nieuwe mediatoeepassingen zijn geïntegreerd. We willen werken aan een nieuw Digitaal Actieplan om Vlaanderen verder uit te bouwen als geavanceerde informatiemaatschappij en om de digitale kloof te overbruggen. De internet- en breedbandpenetratie kunnen nog in belangrijke mate stijgen. Ook het internetgebruik van de Vlaming kan nog fors groeien: we willen het gebruik van toepassingen als e-government, e-media, e-cultuur, e-gezondheid en elearning bevorderen. We informeren over het gebruik van vrije software (open source).

Vlaanderen investeert verder in de ondertiteling van televisieprogramma's van commerciële en regionale televisieomroepen. Toegankelijkheid van media betekent ook dat er werk moet worden gemaakt van audiodescriptie en auditieve ondertiteling.

De evenementenlijst van programma's die verplicht in open net moeten worden uitgezonden, wordt herbekeken en indien mogelijk uitgebreid. We onderzoeken de mogelijkheid om sportrechten verplicht aan te bieden per landsdeel.

Digitale televisie is vandaag al prominent aanwezig. De groei die de sector de voorbije jaren kon optekenen, is veelbelovend. Vlaanderen wil de uitbouw van nieuwe platformen en toepassingen voor digitale omroep aanmoedigen. We onderzoeken grondig hoe we ten gunste van de consument kunnen komen tot meer concurrentie voor Tv-distributie. We geven digitale ethertelevisie alle kansen om uit te groeien tot een

volwaardig en betaalbaar alternatief omroepplatform, met een breed aanbod aan televisiekanalen. We realiseren mobiele televisie in Vlaanderen via DVBH. Digitale televisie moet echter voor iedereen betaalbaar blijven: de kostprijs die de gebruiker moet betalen voor de basisdienstverlening mag niet hoger worden. We zoeken samen met de betrokken actoren naar oplossingen voor de digitale instalingsproblemen bij digitale televisie.

De openbare omroep speelt een belangrijke rol bij het beschikbaar stellen van een kwalitatief aanbod via traditionele en nieuwe mediatoepassingen. De publieke opdracht van de openbare omroep moet nauwkeurig en doordacht gedefinieerd worden. Zijn hele aanbod moet maximaal toegankelijk zijn op televisie en op internet. De beheersovereenkomst (2007-2011) van de VRT wordt geëvalueerd.

Het hele lineaire VRT-aanbod, inclusief alle bestaande plusinitiatieven, is via de ether gratis beschikbaar in Vlaanderen en Brussel. Alle digitale abonnees in Vlaanderen en Brussel moeten zonder meerkost het hele lineaire digitale VRT-aanbod kunnen ontvangen. De VRT moet een voortrekkersrol spelen in onderzoek en ontwikkeling, in het voordeel van de hele Vlaamse audiovisuele mediasector. De VRT bereidt zich voor op de nieuwste technologische evoluties en anticipeert op de uitbreiding van mediaplatformen en de nieuwe functionele mediavormen, zonder daarbij de grenzen van de openbare opdracht te overschrijden. De VRT blijft binnen de perken van de Europese regels voor financiering van de openbare omroep.

Waar mogelijk wordt bekeken hoe de VRT kan samenwerken met andere mediaspelers met het oog op een betere verspreiding en rendement van zijn aanbod. We stimuleren de openbare, commerciële en regionale televisieomroepen tot samenwerking bij het verwerven van rechten. Tussen de openbare omroep en de onafhankelijke producenten moet er een billijke verdeling van de opbrengst van de rechten komen, zodat in Vlaanderen een maximale diversiteit van onafhankelijke producenten behouden wordt.

De openbare omroep moet correct gefinancierd worden om haar decretale opdracht uit te voeren. Alle contracten van de VRT met sponsors, productiehuisen en mediabedrijven dienen marktconform te zijn in overeenstemming met de analyse van het Rekenhof en moeten zo nodig aangepast worden.

Geen enkele aanbieder kan een divers en kwalitatief programmaschema opmaken zonder voldoende bruikbaar audiovisueel materiaal. Er zijn dus belangrijke inspanningen nodig voor de creatie van nieuwe digitale inhoud en voor de digitalisering van analoge programma's uit de audiovisuele archieven. We maken werk van de digitalisering en ontsluiting van het VRT-archief ten behoeve van andere televisieomroepen, scholen, bibliotheken, e.d. Met nieuwe hefboomen kunnen meer middelen worden vrijgemaakt voor de Vlaamse audiovisuele productiesector. Daarvoor is een investeringsplicht voor de dienstenverdelers in de audiovisuele sector noodzakelijk. Naast de openbare omroep moeten ook andere spelers in de mediamarkt gestimuleerd worden in het aanbieden van culturele en sportprogramma's en informatie aan alle burgers. Binnen het Vlaams Audiovisueel Fonds zal het stimuleringsfonds voor televisieproducties verder uitgebouwd worden. Vlaanderen wordt gepromoot als filmlocatie.

Het is elementair dat elke Vlaming kan participeren aan de vooruitstrevende informatiemaatschappij die Vlaanderen wil zijn. De digitale kloof moet weggewerkt worden. Onze ambitie is om ervoor te zorgen dat ook kwetsbare doelgroepen voldoende mediatoegang hebben en voldoende mediageletterd zijn. Elke Vlaamse woning moet daarom beschikken over een internetaansluiting tegen democratisch tarief. Mediagebruikers moeten de nodige vaardigheden kunnen verwerven om adequaat met de nieuwe media om te gaan. We richten daarom een Kenniscentrum Mediawijsheid en Mediageletterdheid op dat de samenwerking zal coördineren met alle betrokken partners.

Overheidsvoorlichting moet ook gebeuren via internet, in het bijzonder via de sociale media waar veel mensen actief zijn.

Er wordt een beleid ontwikkeld rond gaming met een duidelijke rating, wetenschappelijk onderzoek, sensibiliseringsacties, innovatiesteun voor Vlaamse gamebedrijven en de mogelijkheid om games te gebruiken als nuttige tools in het onderwijs. Daarbij wordt ook de inrichting van een reguliere en interdisciplinaire masteropleiding gameontwikkeling mogelijk.

Er wordt een volwaardig beleid voor de radiosector uitgestippeld, waarbij aandacht gaat naar digitalisering. Naar aanleiding van de verlenging van de frequentievergunningen onderzoeken we op welke

manier we de digitalisering kunnen versnellen. Tegelijk starten we met de voorbereiding van een geheel nieuw radiolandschap met een adequaat frequentieplan op basis van een zero-base benadering. Alle erkende radiozenders moeten maximaal beluisterbaar zijn in hun zendgebied en krijgen waarborgen op voldoende frequenties conform hun opdracht. We nemen een daadkrachtige houding aan tegenover storingen van Vlaamse radio-omroepen door (piraat)radio's uit binnen- en buitenland.

We ondersteunen de verdere uitbouw van een Vlaamse urban radio-omroep voor jongeren in de steden om hen zowel als mediamaker en als mediaconsument te stimuleren.

Er wordt ook rekening gehouden met de waardevolle rol van regionale televisie. We hebben met name aandacht voor de nood aan structurele ondersteuning van regionale televisie, onder meer via het communicatiebeleid van de Vlaamse overheid. Het toekennen van een structurele subsidiëring voor elke regionale televisieomroep moet onderzocht worden als tegemoetkoming voor het uitvoeren van specifieke opdrachten rond bijvoorbeeld informatie, ondertiteling, culturele en sportieve evenementen in de regio.”

Stimuleren van media als volwaardige economische sector

Het regeerakkoord stelt onder punt II, Doorbraak 2, “De open ondernemer”: “We bouwen daarnaast een vernieuwend en proactief beleid uit in nieuwe sectoren en bedrijvensclusters. Hierbij willen we de competitiviteit van onze klassieke sterke sectoren, met name in de industrie, omkaderen en ook beloftevolle en toekomstgerichte activiteiten beter laten ontwikkelen in Vlaanderen. Dit geldt in het bijzonder voor de dienstensector, zoals de financiële activiteiten en vrije beroepen, maar ook de creatieve activiteiten, zoals de gamingsector. We stimuleren bovendien toerisme, media en cultuur als volwaardige economische sectoren. Deze aanpak heeft ook als doel de transformatie van ons economische weefsel naar meer innovatie en internationalisatie te versnellen”.

Informatiemaatschappij en digitalisering

Onder punt II, Doorbraak 3, “Innovatiecentrum Vlaanderen”, wordt expliciet aandacht besteed aan de digitalisering: “Vlaanderen ambieert terecht een koppositie met betrekking tot de informatiemaatschappij. Een voorwaarde om daaraan volwaardig deel te nemen, is de digitalisering van ons rijke wetenschappelijke en culturele patrimonium. Daarnaast worden vandaag vele werken en documenten op digitale dragers gemaakt die als digitale bron bewaard en ontsloten moeten worden. Digitalisering is daarbij geen doel op zich maar een middel om een meerwaarde te creëren voor diverse domeinen (cultuur, innovatie, onderzoek, onderwijs, toerisme, media enzovoort) en uiteraard ook voor het publiek.

De realisatie van een publieke digitale ruimte vraagt om een beleid dat bij uitstek integraal transdisciplinair (wetenschap, innovatie en onderzoek, onderwijs, media, cultuur en dergelijke) en dus beleidsdomeinoverschrijdend uitgetekend en aangepakt wordt. Vele beleidsuitdagingen zijn immers dezelfde en de oplossingen moeten dan ook multidisciplinair uitgewerkt en gedeeld (kunnen) worden. We moeten vooral streven naar schaalvoordelen en een verhoogde efficiëntie door samen te werken. Vlaanderen ontwikkelt daarom een horizontaal beleid voor digitalisering en legt daarbij de klemtoon op een inhaalbeweging op het vlak van digitalisering, het verhogen van de toegang tot hoge bandbreedte, competentiebevordering, samenwerkingsverbanden en kennis”.

Cultuur

Ook het hoofdstuk cultuur van het regeerakkoord bevat raakvlakken met het beleidsveld media. Er wordt onder meer gesteld: “We willen een inhaalbeweging voor het behoud, het bewaren en het ontsluiten van het cultureel erfgoed, waaronder ook het rijke muzikale erfgoed. We zoeken oplossingen voor het probleem van digitale bewaring, archivering en ontsluiting. In nauw overleg met de mediasector, de archief- en erfgoedorganisaties en op basis van de verworven kennis binnen het IBBT richten we een Vlaams Instituut voor de archivering en ontsluiting van het audiovisueel erfgoed in Vlaanderen op (de Waalse Krook, Gent).”

II. Omvang en grenzen van het beleidsveld media

Het verdient aanbeveling de omvang van het beleidsveld “media” te kaderen. “Media” heeft geen vastomlijnde grenzen. Zowel binnen België als Vlaanderen heeft het mediabeleid belangrijke raakvlakken met andere beleidsvelden.

Het mediabeleid van de Vlaamse Regering vloeit voort uit de bevoegdheid voor “radio-omroep en televisie” en voor “hulp aan de geschreven pers” die krachtens de Grondwet en de Bijzondere Wet tot Hervorming van de Instellingen toekomt aan de Gemeenschappen. Los van de evolutieve wijze waarop het Grondwettelijk Hof (het vroegere Arbitragehof) de term “radio-omroep en televisie” de voorbije jaren geïnterpreteerd heeft, reikt het beleidsveld media verder dan radio en televisie, en vertoont dit raakvlakken met andere (Vlaamse) bevoegdheden.

Het toenmalige Arbitragehof stelde in het begin van de jaren '90 al dat de Gemeenschappen niet enkel bevoegd kunnen zijn voor de inhoud van radio-omroep en televisie zonder dat ze eveneens geacht worden bevoegd te zijn voor de netwerken waarover deze diensten geleverd worden. De Gemeenschappen zijn dus in principe ook bevoegd voor de kabel en voor de ether, in zoverre deze gebruikt worden voor omroep. Daarnaast evolueerde de rechtspraak van het toenmalige Arbitragehof aan het eind van de jaren '90 in die zin dat ook nieuwe mediadiensten zoals video op aanvraag – hoewel die via punt-tot-punt communicatie worden geleverd – vallen onder de bevoegdheid van de Gemeenschappen.

Ook technologische evoluties leiden tot verdere bevoegdheidsuitbreiding voor de Gemeenschappen. Als het internet enkel gebruikt wordt om omroepdiensten aan te bieden, dan ressorteert ook dit platform voor wat die toepassing betreft onder de Gemeenschapsbevoegdheid.

De bevoegdheid voor media is niet los te zien van de federale bevoegdheid voor de algemene politie van de radiogolven. Volgens rechtspraak van het Grondwettelijk Hof is de algemene politie van de radio-elektrische golven, de zogenaamde etherpolitie, een federale bevoegdheid gebleven. Die bevoegdheid wordt uitgeoefend door het Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie (BIPT). De bevoegdheid omvat het uitvaardigen en doen naleven van de technische normen betreffende het toekennen van frequenties en betreffende het vermogen van de zendtoestellen. Als etherpolitie controleert het BIPT de naleving van het frequentieplan en de erkenningen/vergunningen die op basis van dat plan worden uitgereikt.

Het raakvlak tussen media en telecommunicatie blijkt ook uit de problematiek van de (digitale) frequenties, de marktanalyses en de verdeling van de elektronische communicatienetwerken die zowel voor omroep als voor telecommunicatie gebruikt worden.

Digitalisering ten slotte, in de betekenis van het uitbouwen van digitale netwerken maar ook het digitaal opslaan, archiveren en ontsluiten van een digitaal aanbod, heeft dan weer raakvlakken met innovatie en onderzoek, wetenschap, cultuur, en meer in het algemeen met de (kennis)economie. Digitalisering kan daarnaast niet los gezien worden van de vaardigheden die nodig zijn om toegang te hebben tot een digitale wereld en om daar actief aan deel te nemen. Hier situeert zich een belangrijk raakvlak met onderwijs. Digitalisering is geen doel op zich, maar een middel om een meerwaarde te creëren voor diverse domeinen en voor het publiek. Dit vraagt om een beleid dat transdisciplinair en dus beleidsdomeinoverschrijdend aangepakt wordt.

Daaruit volgt dat een minister, bevoegd voor mediabeleid, hoe dan ook voor tal van transversale thema's zal samenwerken met collega's die bevoegd zijn voor andere beleidsvelden. Dit blijkt ook uit wat verder in deze nota beschreven staat.

III. Omgevingsanalyse

Het Vlaamse medialandschap kent een aantal grote uitdagingen en veranderingen.

Een belangrijke ontwikkeling houdt verband met het mediagebruik. Er zijn fundamentele veranderingen aan de gang in de manier waarop mensen met media omgaan. Mediagebruikers raadplegen steeds meer bronnen en participeren zelf, meer dan vroeger, actief als mediamaker, via het internet, sociale netwerksites, burgerjournalistiek, internetradio, Youtube en dergelijke meer. User generated content wordt belangrijker. Wanneer de mediagebruiker zich begeeft op het terrein van de journalist, laat dit fenomeen zich ook soms omschrijven als “iedereen journalist”.

De toegang tot en omgang met het digitaal media-aanbod vraagt bijzondere aandacht vanwege de overheid. Er is nog steeds een kloof tussen zij die de technologische evolutie van nabij volgen en zich actief weten te bedienen van de digitale media en zij die meer afzijdig staan en dreigen achterop te geraken in de informatiemaatschappij. De digitale kloof is een complex gegeven dat zich zowel manifesteert op het vlak van materiële toegang als op het vlak van de noodzakelijk te verwerven vaardigheden. Deze kloof treft vaak vooral sociaal kwetsbaren.

Ten gevolge van de digitalisering is het aanbod in het medialandschap fel gewijzigd. Digitalisering heeft tot gevolg dat ook nieuwe omroepen en nieuwe (semi-)professionele mediaspelers zich op de markt begeven. Dit gebeurt niet enkel op het gebied van televisie, maar ook in de radiosector, met onder meer de lancering van internet-radiospelers. Ook de printsector ondervindt ingrijpende gevolgen door de digitalisering van het aanbod. Op het internet zijn er niet alleen meer spelers actief, maar is de informatie nu vaak ook gratis aanwezig, wat gevolgen heeft voor de betaalde verspreiding van nieuws en duiding.

De mediasector blijft m.a.w. volop in beweging. De technologische evolutie en meer specifiek de digitalisering zetten zich verder door. Er is sprake van meer mediakanalen (‘dragers’) en een breder en meer divers medialandschap, maar ook van versnippering van publiek en van inkomsten. Bedrijfseconomisch vertaalt zich dat in een tendens tot horizontale concentratie, waarbij marktspelers meerdere media (televisie, radio, film, print, internet, games, e.d.) in één hand bundelen. Samenhangend groeit de crossmediale aanpak met een synergie van meerdere mediakanalen (televisie, radio, interactiviteit, sociale netwerken, e.d.) tot één globaal totaalproduct/platform/aanbod. Daarbij verschuiven ook de machtsverhoudingen binnen het mediaveld. De distributeurs lijken een steeds belangrijkere speler te worden in het landschap. Zij hebben vandaag niet enkel de relatie met de eindklant, maar beheren ook het netwerk en verzorgen de transmissie. Bovendien kan vastgesteld worden dat zij hun activiteiten diversifiëren. Daarbij begeven ze zich meer en meer op het terrein van de omroepen, door zelf content aan te bieden via hun video-on-demand platform, naast andere interactieve diensten. Dit is wat men verticale concentratie noemt.

Tot slot is er ook sprake van een toenemende economische concentratie in het medialandschap: via rechtstreekse participaties, overnames of samenwerkingsakkoorden zijn vele mediabedrijven in meerdere schakels van de waardeketen van een mediaproduct aanwezig.

De opkomst en de grote groei van digitale televisie in Vlaanderen staat buiten kijf. Bijna tegelijkertijd in 2005 lanceerden Belgacom en Telenet hun digitaal televisieproduct. Uit de halfjaarcijfers van Belgacom en Telenet bleek dat er op 31 juni 2009 584.000 digitale tv-klanten waren van Belgacom-TV (in gans België) en 854.000 van Telenet in Vlaanderen. In juni 2006 lanceerde ook TV-Vlaanderen zijn digitale televisieproduct, waarmee eveneens een deel van de markt werd ingenomen. Op 2 november 2008 werd de analoge ethertelevisie van de VRT vervangen door de digitale variant met de zogenaamde analoge switch off. Vlaanderen kan door deze ontwikkelingen zonder meer een voortrekker genoemd worden op het gebied van digitale televisie.

Sinds het najaar van 2008 kennen we een mondiale financiële crisis die ook zijn weerslag kent in de mediasector. Reclame-inkomsten daalden sindsdien aanzienlijk, en in tal van mediabedrijven kwamen er herstructureringen. Deze ontwikkelingen deden een debat ontstaan over de noodzaak en het blijvende belang van onafhankelijke, pluriforme en kwalitatieve media in Vlaanderen.

We staan dus voor grote vragen en uitdagingen. Wie gaat wat in de toekomst aanbieden? Wie gaat waarnaar kijken? Hoe zullen we de pluriformiteit kunnen blijven garanderen? Wat is er nodig om adequaat in te spelen op de nieuwe evoluties in mediagebruik? Hoe kan het beleid een kwaliteitsvol medialandschap (blijven)

vrijwaren, met daarbij voldoende aandacht voor aspecten die te maken hebben met de kwetsbaarheid (en arbeidsvoorwaarden) van werknemers in de mediasector?

De Vlaamse overheid heeft alvast enkele instrumenten tot haar beschikking om haar mediabeleid mee vorm te geven. Het decretaal kader is grondig aangepast. Het nieuwe mediadecreet van 27 maart 2009, dat ook de Europese Richtlijn op de Audiovisuele Mediadiensten omzet, trekt de nieuwe juridische krijtlijnen voor de Vlaamse mediasector. Het decreet zorgt voor een gelaagde regelgeving met een onderscheid tussen lineaire en niet-lineaire diensten en draagt onder meer bij tot een grotere transparantie met betrekking tot de financiering van de openbare omroep, (versoepelde) reclame(regels) en productplacement. Ook de rol van de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM) als onafhankelijk controleorgaan wordt sterk benadrukt.

Een centrale overheidsactor in het medialandschap is de VRT. Tijdens deze regeerperiode moet de lopende beheersovereenkomst met de VRT (2007-2011) geëvalueerd worden en de nieuwe (2012-2016) voorbereid, afgesloten en geïmplementeerd. De technologische evoluties, de uitbreiding van mediaplatformen en de nieuwe functionele mediavormen dagen de openbare omroep uit zijn opdracht te vervullen in een nieuwe omgeving en realiteit.

Tot slot mogen we niet vergeten dat verschillende aspecten van het mediabeleid grens- en bevoegdheidsoverschrijdend zijn. Het Vlaamse overheidsinstrumentarium blijft sterk bepaald door het federale en het Europese kader. Steun aan de media kan daardoor slechts binnen strikte normen. Spectrumbeheer en frequentieplanning zijn het gevolg van internationale afspraken. Uitgebreid overleg met de andere overheden is zowel internationaal, als binnen België dan ook noodzakelijk om juridische en technische conflicten te voorkomen en te verhelpen. Daarbij rijst de vraag hoe de nog resterende (digitale) omroepfrequenties ingezet zullen worden en ter beschikking zullen worden gesteld aan de markt. Aansluitend is er ook de problematiek van de invulling van het “digitale dividend” : digitale signalen nemen namelijk minder spectrumruimte in dan analoge, waardoor op minder frequenties meer kan worden uitgezonden. Dit laat toe om het spectrum nu doeltreffender in te vullen. Omdat de VRT begin november 2008 stopte met analoge tv-uitzendingen (analoge switch off) en sindsdien via de ether uitsluitend digitaal uitzendt, is in het schaarse radiospectrum ruimte vrij voor nieuwe, digitale diensten en mogelijkheden. Echter, over de invulling van dit digitale dividend is er een inhoudelijke en een bevoegdheidsdiscussie gaande tussen de Vlaamse en federale overheid.

IV. Strategische en operationele doelstellingen van het mediabeleid

1. Onafhankelijkheid, pluriformiteit en kwaliteit van de media

De belangrijkste strategische doelstelling uit het regeerakkoord is het bewaken van de onafhankelijkheid, de pluriformiteit en de kwaliteit van de media en van de informatieverstrekking. In het licht van de explosie van het media-aanbod, maar ook van toenemende concentratie van media en mediaspelers betekent dit ook zorg voor het behoud van de eigen culturele identiteit en voorkomen van vervlakking in en via de media. Vlaanderen moet en zal zorg dragen voor een gediversifieerd medialandschap waar elke democratische opinie tot zijn recht kan komen. Immers, onafhankelijke en kritische media en kwaliteitsjournalistiek zijn cruciaal voor het goed functioneren van onze democratie.

Een correcte berichtgeving en een kwalitatief aanbod, dat is en blijft een belangrijk recht voor iedereen. Het afdwingen van kwaliteit en onafhankelijkheid in de media door de overheid is een delicate kwestie, gelet op het fundamenteel recht van vrije meningsuiting. Toch kan (en moet) de overheid hier een bijdrage leveren, op voorwaarde dat een zekere terughoudendheid wordt in acht genomen en dat er geen sprake is van rechtstreekse inmenging met de inhoud en de organisatie van het media-aanbod. Bij dit alles moet uiteraard rekening worden gehouden met de specificiteit van de mediabedrijven in het algemeen en de redacties in het bijzonder.

Belangrijk om dit alles te kunnen garanderen, is de aanwezigheid van voldoende kennis bij de overheid. Want alleen kennis kan leiden tot goede *evidence based policies*. Het departement CJSM moet hier als kennisknooppunt een belangrijke rol spelen.

Ik wijs in dat verband ook op de noodzaak van een uitstekend geïnformeerde VRM. Om een goede marktanalyse te kunnen maken moet de VRM correcte inschattingen kunnen maken over uiteenlopende aspecten zoals de gezondheid van het medialandschap; de krachtverhoudingen tussen omroepen, diensten- en netwerkaanbieders en andere actoren en de impact van de eigen VRT-inkomsten op de sector.

1.1. Meer ruimte voor kwaliteitsjournalistiek

1.1.1. Nood aan monitoring van het landschap

Het is belangrijk om te weten waar de Vlaamse journalistiek staat vandaag, gewapend met resultaten van inhoudsanalyses en monitoring van de media-inhoud. Dit moet duidelijk maken of (en waar) er problemen zijn, bijvoorbeeld op het gebied van eventuele verstrengelingen tussen redactionele en commerciële inhoud, en of (en waar) het decretaal kader eventueel aangepast moet worden. Ik laat mijn administratie onderzoeken welke initiatieven op dit vlak reeds bestaan en hoe we een constante monitoring van het Vlaamse medialandschap het efficiëntst georganiseerd krijgen, zodat we in Vlaanderen ter zake een meer op feiten gebaseerd beleid kunnen ontwikkelen.

1.1.2. Protocol met de geschreven perssector

Diversiteit en pluralisme dienen steeds het uithangbord te zijn van media die de burger een genuanceerde en onderbouwde kijk op de wereld wil geven. Concentratietendensen hebben de Vlaamse Regering er in het verleden toe aangezet opeenvolgende protocols af te sluiten met de geschreven perssector. Niet enkel de kwaliteit van de berichtgeving, maar ook de economische leefbaarheid van de redacties stond hierbij centraal. De valorisering van kennis op de werkvloer bij de senior-journalisten, maakte deel uit van de projecten ter vrijwaring van een pluriforme pers. Immers, de aanwezige kennis en ervaring zijn een rijkdom die men niet mag laten verloren gaan in dit haastige tijdperk.

In 2008 werd dit protocol in overleg met de sector herzien. In het huidige protocol, dat loopt tot en met 2010, wordt steun verleend aan de koepelverenigingen die opleidingsprojecten organiseren voor de aangesloten leden. Ook voor deze opleidingen wordt gebruik gemaakt van de aanwezige kennis binnen de redacties. De media als vierde macht en de journalist als waakhond van de democratie hebben een prominente rol in onze

maatschappij. Permanente opleiding en vorming zijn hierbij onontbeerlijk, en we zullen onderzoeken hoe we dit het best en het meest efficiënt realiseren. Algemeen is het uitgangspunt dat steun aan de geschreven pers nadrukkelijk wordt gekoppeld aan voorwaarden die de pluriformiteit versterken, en de kwaliteit en de redactionele onafhankelijkheid verhogen. Het bestaande protocol zullen we in dat licht evalueren. Overleg hierover zal gebeuren met vertegenwoordigers van de sector, waaronder de Vlaamse Vereniging voor Journalisten.

1.1.3. Reflectie over opleidingen en levenslang leren

Ik plan een onderzoek over de instroom van journalisten en wil daarbij bijzondere aandacht schenken aan de functie van de journalist in het veranderende medialandschap. In overleg met de minster bevoegd voor Onderwijs brengen we de bestaande journalistenopleidingen in kaart en gaan we na of en waar er verbeteringen mogelijk zijn.

Ik wil ook aandacht hebben voor de navorming van journalisten en ruimte creëren voor dialoog en benchmark over nieuwe evoluties op het vlak van levenslang en levensbreed leren.

1.1.4. Convenanten overheidscommunicatie

De Vlaamse overheidscommunicatie betekent een belangrijke financiële impuls voor het medialandschap. Conform het regeerakkoord, zullen persbedrijven via convenanten meer betrokken worden bij de Vlaamse overheidscommunicatie. Ik zal er samen met de minister-president aandacht aan besteden dat dit engagement wordt gehonoreerd. Ik zal tevens nagaan in hoeverre hieraan voorwaarden gekoppeld kunnen worden betreffende de kwaliteit en de pluriformiteit van de pers.

1.1.5. Talentmanagement

Het beleid om kwaliteitsjournalistiek te bevorderen moet en zal oog hebben voor de arbeidsvoorwaarden en sociaal-economische positie van journalisten en fotografen.

De recente herstructureringen binnen enkele mediagroepen plaatste de kwetsbaarheid van werknemers in de mediasector, in de eerste plaats de journalisten en persfotografen, sterk in de kijker. Op de Staten-Generaal van de Media van 19 maart 2009 en in het publiek debat in de marge daarvan werd aandacht gevraagd voor de grote werkdruk bij journalisten, de soms verregaande vraag tot flexibilisering, de vrees voor sociale dumping van oudere werknemers, de *de facto* status van schijnzelfstandigheid van een groep freelancers, de vrees om redactionele onafhankelijkheid in te boeten, de problemen die veroorzaakt worden door volledige uitbetaling in auteursrechten ter vervanging van lonen, en de soms zeer lage tarieven voor persfotografie.

In overleg met beleidsverantwoordelijken, de betrokken entiteiten en de sector zelf, wil ik werk maken van concrete voorstellen. Ik zal in die context een stuurgroep oprichten die actiepunten kan formuleren rond onder meer het beroepsstatuut van de journalist; de eventuele toepassing van het 'sociaal statuut van de kunstenaars' op de zelfstandige beroepsjournalisten, mogelijk in een aangepaste vorm; het statuut van de freelancers en de persfotografen; en ten slotte de problemen die veroorzaakt worden door 'verloningen' in de vorm van auteursrecht. Sommige van de aangehaalde problemen betreffen beleidsmateries die ook bij het federale beleidsniveau aangekaart zullen worden.

1.1.6. Fonds Pascal Decroos

Het Fonds Pascal Decroos voor Bijzondere Journalistiek heeft de voorbije 10 jaar gezorgd voor een grotere sensibilisering betreffende de nood aan onderzoeksjournalistiek. Ik blijf het Fonds hiervoor in de toekomst als een belangrijke partner zien.

1.1.7. Leesbevordering

Het leesbevorderingsproject "Kranten in de Klas" wordt algemeen positief onthaald. Dit initiatief, gestart tijdens het schooljaar 2003-2004 laat de leerlingen proeven van het nieuws in de krant. Om kinderen bewust

te maken van de meerwaarde van de krant en de diepgang die ze kan bieden, worden zij via speciale lespakketten wegwijs gemaakt in de titels die Vlaamse geschreven perssector rijk is. Vooral bij jongeren boet de krant aan terrein in, ten voordele van het internet. Kranten in de Klas lijkt bovendien een goede methode te zijn om jonge mensen te begeleiden in de zoektocht om kritische en zelfbewuste volwassenen te worden. Aanvankelijk mikte Kranten-in-de-Klas enkel op scholieren van het secundair onderwijs, maar sinds het schooljaar 2006-07 werd het doelpubliek verruimd naar de derde graad van het lager onderwijs, het volwassenenonderwijs, de centra voor basiseducatie, lerarenopleidingen, universitaire talentcentra, ziekenhuisscholen, inburgeringstrajecten e.d. Ik blijf dit project nauwgezet evalueren en zal in de toekomst de opportuniteit en zin onderzoeken voor mogelijke bijsturingen.

1.2. Sterke Vlaamse openbare omroep

De Vlaamse Regering kiest resoluut voor een sterke, kwaliteitsvolle openbare omroep.

1.2.1. Belang van de openbare omroepopdracht

De openbare omroep speelt een belangrijke rol bij het beschikbaar stellen van een aanbod van hoge inhoudelijke kwaliteit via traditionele en nieuwe mediatoepassingen. De VRT moet een divers, kwalitatief en pluriform aanbod voor alle Vlamingen garanderen en moet met dit aanbod bijdragen tot een open, respectvolle en verdraagzame samenleving.

Zoals decretaal bepaald, biedt de VRT een gediversifieerd aanbod voor zoveel mogelijk Vlamingen via alle relevante media. De dienstverlening die de openbare omroep verzekert hangt samen met de opdracht die aan deze omroep wordt toegewezen in het Mediadecreet en de beheersovereenkomst. De formulering van deze opdracht is dus uiterst belangrijk in het licht van de kwaliteit, diversiteit en pluriformiteit die de openbare omroep moet leveren.

Hoewel het decretale kader voor de VRT eerder dit jaar nog werd herzien, wil ik toch onderzoeken of de publieke opdracht van de VRT in het nieuwe mediadecreet en in de beheersovereenkomst voldoende nauwkeurig en doordacht gedefinieerd is in functie van de eisen van een snel evoluerend omroeplandschap. Ik zal het departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media opdracht geven om deze analyse mee voor te bereiden.

De maatschappelijke return van de VRT moet centraal staan. Het moet daarbij evident zijn dat de VRT 'onderscheidende' programma's uitzendt, en nadrukkelijk ook aandacht heeft voor doelgroepen die moeilijker bereikt worden of die commerciële omroepen minder als hun kernpubliek zien, zoals medioren (55+) en senioren (70+), zij het dat dit via een generalistisch dan wel specialistisch aanbod wordt verzorgd.

Een belangrijk speerpunt blijft cultuur op de openbare omroep. We blijven erover waken dat de beoogde verruiming en verdieping van het cultuuraanbod op de VRT volgens het derde spoor van het driesporenbeleid een generalistische aanpak ten aanzien van cultuur geenszins uitsluit. Cultuur mag in geen geval weggestopt worden in nicheprogramma's of enkel op de plusstromen. De openbare omroep heeft een belangrijke rol te spelen op het gebied van cultuurdistributie. Cultuur moet ook zeker in zijn diversiteit getoond en gehoord kunnen worden. Toegang bieden tot het hele spectrum van alle muziekgenres blijft daarbij een belangrijk aandachtspunt.

De VRT dient, conform de huidige beheersovereenkomst, een rol te spelen in de Vlaamse media- en beeld industrie via (co-)producties. Het engagement van de VRT aangaande Vlaamse fictie blijft belangrijk.

Cruciaal is ook dat de VRT de nodige zendtijd en middelen inzet voor een kwalitatief kinder- en jeugdmedia-aanbod.

1.2.2. Tussentijdse evaluatie van de lopende beheersovereenkomst

Artikel 3 §2 van de beheersovereenkomst 2007-2011 tussen de VRT en de Vlaamse Gemeenschap bepaalt dat deze beheersovereenkomst zal geëvalueerd worden na 3 jaar, rekening houdend met de voortdurende belangrijke evoluties in de mediamarkt en technologie. Deze evaluatie heeft betrekking op het evoluerende medialandschap en de rol van de VRT daarin. Ik zal de administratie de opdracht geven om deze evaluatie voor te bereiden.

Ik wil van dit evaluatiemoment gebruik maken om o.m. een doorlichting te doen van de digitale projecten van de VRT, en een aantal onduidelijkheden in dit verband ophelderen. Eventueel kan dit leiden tot een bijsturing van de openbare opdracht in dit verband.

Ik wil deze tussentijdse evaluatie op korte termijn afronden, zodat dit traject duidelijk kan onderscheiden worden van het proces ter voorbereiding van de nieuwe beheersovereenkomst.

1.2.3. Naar een nieuwe beheersovereenkomst

De huidige beheersovereenkomst 2007 – 2011 loopt af tijdens deze legislatuur.

Zoals decretaal bepaald, zal de sectorraad Media van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC), met de begeleiding van wetenschappelijke experts, ter voorbereiding van de nieuwe beheersovereenkomst, een publieke bevraging organiseren over de openbare omroepopdracht, rekening houdend met belangrijke evoluties in de mediamarkt, met technologische ontwikkelingen en met de rol van de VRT daarin.

De sectorraad Media zal het Vlaamse medialandschap evalueren, waarbij er aandacht zal zijn voor wijzigingen in de bedrijfseconomische situatie, het algemeen media-aanbod in de Vlaamse markt, de technologische evoluties, de internationale tendensen, de bescherming en de promotie van de Vlaamse cultuur en identiteit en de verwachtingen en de behoeften van de mediagebruikers.

Het advies dat de sectorraad Media op basis van de resultaten van deze publieke bevraging zal formuleren over de nieuwe beheersovereenkomst met de VRT, zal voor mij een element zijn in de onderhandelingen over een nieuwe beheersovereenkomst. Bij deze onderhandelingen zal ook de administratie intensief betrokken worden. Daarnaast zullen ook andere stakeholders geconsulteerd worden zoals de vakbonden.

1.2.4. Toegankelijk aanbod

Als openbare omroeporganisatie moet de VRT met zijn divers en kwalitatief aanbod een zo groot mogelijk aantal mediagebruikers bereiken. Dit veronderstelt dat het gehele aanbod van de VRT maximaal toegankelijk is voor alle Vlamingen. De VRT zal daarom ook optimaal van het internetplatform gebruikmaken, uiteraard binnen de grenzen van het Europees referentiekader voor openbare omroepen (infra).

Het gehele lineaire VRT-aanbod, inclusief alle bestaande plusinitiatieven, moet in Vlaanderen en Brussel via de ether gratis beschikbaar zijn voor iedereen. Alle digitale abonnees in Vlaanderen en Brussel moeten bovendien zonder meerkost het volledige lineaire digitale VRT-aanbod kunnen ontvangen.

Ik zal ervoor zorgen dat met deze principes rekening wordt gehouden bij het uitwerken van de nieuwe beheersovereenkomst.

1.2.5. Voortrekkersrol in onderzoek en ontwikkeling

De VRT is decretaal verplicht om de technologische ontwikkelingen op de voet te volgen zodat hij zijn programma's, als dat nodig en wenselijk is, ook via nieuwe mediatoepassingen aan zijn kijkers en luisteraars kan aanbieden. De nieuwe beheersovereenkomst zal ook rekening moeten houden met de afspraken die hierover in het regeerakkoord zijn vastgelegd:

- de VRT moet een voortrekkersrol blijven spelen in onderzoek en ontwikkeling en dit in het voordeel van de hele Vlaamse audiovisuele sector. De VRT blijft daarom onderzoek verrichten naar en investeren in innovatie en technologie, zowel op het vlak van mediaproductie als op het vlak van informatiebeheer, - distributie en -consumptie;

- de VRT bereidt zich voor op de nieuwste technologische evoluties en anticipeert op de uitbreiding van mediaplatformen en nieuwe functionele mediavormen, zonder daarbij de grenzen van de openbare omroepopdracht te overschrijden.

De aparte overeenkomst tussen de Vlaamse Gemeenschap, het IWT en de VRT over onderzoek en innovatie loopt af op 31 december 2011 en zal geëvalueerd worden.

De Vlaamse Regering kende aan de VRT frequenties toe. Het uitzenden zelf is sinds maart 2009 met een dienstverleningscontract uitbesteed aan Norkring België, de maatschappij die het vroegere zenderpark van de VRT heeft overgenomen. Om de continuïteit te garanderen zal ik de toegekende frequenties handhaven en op federale en internationale fora verdedigen. De VRT zal binnen die frequentieruimte moeten inspelen op eventuele ontwikkelingen in de technologie en de markt. Ik zal ook onderzoeken in welke mate de VRT, met het oog op de optimalisering van DVB-T, gebruik kan maken van het digitale dividend, bijvoorbeeld om uitzendingen te verzorgen in HD-televisie.

De VRT zal ook meewerken aan de realisatie van mobiele televisie via DVB-H.

De VRT zal ten slotte doorgaan met de digitalisering en ontsluiting van zijn archief, hetgeen moet gekaderd worden binnen een breed-horizontale aanpak van digitalisering en archivering (infra). Het huidige DIVA-project (Digitaal VRT Archief) heeft echter slechts betrekking op een fractie van het totale audio- en beeldarchief van de VRT. Er moet ook werk worden gemaakt van de verdere digitalisering en ontsluiting van het VRT-archief ten behoeve van andere mediaspelers, scholen, bibliotheken e.d.

1.2.6. Adequate en transparante financiering

De uitvoering van de openbare omroepopdracht veronderstelt een adequate en correcte financiering. De financiering van de VRT zal, rekening houdend met de evaluatie van de lopende beheersovereenkomst 2007 – 2011 en met het oog op de nieuwe beheersovereenkomst 2012 – 2016, met de nodige realiteitszin worden benaderd.

Zowel de omschrijving van de openbare omroepopdracht als de financiering van die opdracht zal gebeuren binnen de grenzen van het Europese referentiekader voor openbare omroepen. Dit referentiekader omvat:

- het protocol betreffende het publieke omroepstelsel in de lidstaten, gehecht aan het Verdrag van Amsterdam houdende de wijziging van het verdrag betreffende de Europese Unie, de verdragen tot oprichting van de Europese Gemeenschappen en sommige bijbehorende akten van 2 oktober 1997;
- de resolutie van de Raad van Ministers van de lidstaten van 25 januari 1999 betreffende de publieke omroep;
- de beslissing van de Europese Commissie van 28 februari 2008 over de financiering van de VRT;
- de mededeling van de Commissie van 2 juli 2009 betreffende de toepassing van de regels inzake staatssteun op de publieke omroep.

Alle contracten van de VRT met sponsors, productiehuisen en mediabedrijven moeten marktconform zijn en in overeenstemming met de analyse van het Rekenhof in de vorige legislatuur. Indien nodig, worden deze contracten aangepast.

Bij de besprekingen over de nieuwe beheersovereenkomst 2012 – 2016 zal ik met de VRT ook nieuwe afspraken maken over de voltooiing van de renovatie van het omroepgebouw aan de Reyerslaan. Ik wil tevens de transparantie van de VRT financiering verhogen. Alle opdrachten die aan de openbare omroep worden toevertrouwd, ook vanuit andere beleidsvelden, en alle vergoedingen die de VRT daarvoor ontvangt, worden transparant gerapporteerd.

1.2.7. Samenwerking tussen openbare omroep en andere actoren uit de media- en cultuursector

Ik zal ook bekijken hoe de VRT kan samenwerken met andere mediaspelers met het oog op een betere verspreiding en rendement van zijn aanbod, en in het licht van meer kostenefficiëntie. Ook op het vlak van technologie en innovatie zal de VRT streven naar samenwerkingsverbanden via het VRT-medialab binnen het kader van het IBBT.

Ik zal de openbare, commerciële en regionale omroepen stimuleren om met elkaar samen te werken bij het verwerven van rechten, in de mate dat dit juridisch haalbaar blijkt. Ik zal er tevens op toezien dat de openbare omroep constructief samenwerkt met de onafhankelijke producenten met het oog op een billijke verdeling van de opbrengst van de rechten, zodat in Vlaanderen een maximale diversiteit van onafhankelijke producenten kan behouden worden.

Samenwerking tussen de VRT en culturele partners is een evident uitgangspunt bij het realiseren van een kwalitatief cultuuraanbod op de VRT. Het concept van de VRT als 'dienstenverlener' aan andere publieke actoren is hieraan niet vreemd en moet verder geëxploreerd worden.

Ook voor de digitalisering van het VRT-archief zal gezocht worden naar samenwerkingsverbanden.

In het kader van een beleidsoverschrijdend plan rond '100 jaar Groote Oorlog' zal de Vlaamse regering initiatieven nemen en ondersteunen die inspelen op de eeuwherdenking van de Eerste Wereldoorlog. Conform het regeerakkoord zullen de publieke en andere omroepen hier actief bij betrokken worden.

1.3. Sterke Vlaamse audiovisuele productiesector

Geen enkele aanbieder kan een divers en kwalitatief aanbod opmaken zonder goed audiovisueel materiaal. Er zijn dan ook belangrijke hefboomen nodig voor nieuwe audiovisuele creaties. De Vlaamse Regering heeft in het regeerakkoord in die context een investeringsverplichting ingeschreven voor de distributeurs. Dit komt er op neer dat de distributeurs verplicht zullen worden om een deel van hun inkomsten door te storten aan de audiovisuele sector. Voor alle duidelijkheid: het gaat hier niet over het doorstorten van de auteursrechten, wat nu al wettelijk geregeld is. De modaliteiten hiervan zullen uitgewerkt worden in een besluit van de Vlaamse Regering. Dergelijk systeem bestaat al lang in de Franse Gemeenschap en heeft daar zijn nut bewezen.

Binnen het Vlaams Audiovisueel Fonds zal het Stimuleringsfonds voor tv-fictie, documentaires en animatie uitgebouwd worden. Bijzondere, hoogwaardige artistieke projecten worden bij dit fonds ingediend door een producent en een (publieke of private) zender. Hierbij verwachten we een inbreng van de omroep, en dan, op basis van wisselende multiplicator per genre, een inbreng van het Stimuleringsfonds. Gezien het belang van het Stimuleringsfonds voor de audiovisuele productiesector en de rol van de omroepen hierin, wil ik hiervoor mee het kader uitzetten.

Ik volg de gevraagde structurele verankering van 'Location Flanders' bij het VAF op.

Ik wil daarnaast, in overleg met mijn collega-minister bevoegd voor cultuur, nagaan hoe Cultuurinvest, binnen de klijntijnen van de Europese steunregeling, audiovisuele creatie kan ondersteunen.

Wat de invulling van de federale 'tax shelter' betreft, zal ik de afspraken die de minister bevoegd voor cultuur maakt met de federale overheid en de Franse Gemeenschap, nauwgezet opvolgen.

Daarnaast wil ik nagaan hoe we als overheid een grotere rol kunnen spelen in het faciliteren van subsidieaanvragen bij de diverse Europese instrumenten als het MEDIA-programma en Eurimages. Vandaag lijkt de administratieve drempel voor kleine productiehuisen om hier een beroep op te kunnen doen immers (te) hoog. Mediadesk Vlaanderen is hier alvast een evidente partner.

Ik wil bekijken hoe we, naast de openbare omroep, ook andere spelers in de mediasector kunnen stimuleren in het aanbieden van culturele en sportprogramma's en informatie. Het samen verwerven van rechten kan hierin een interessante piste zijn. Ik zal dit laten onderzoeken, ook in functie van de juridische haalbaarheid.

1.4. Leefbare particuliere (lokale en regionale) media

Particuliere media leveren een waardevolle bijdrage aan de pluriformiteit van het Vlaamse medialandschap. Dit geldt in het bijzonder ook voor de regionale en lokale media. Ook een specifiek medium als radio vormt een belangrijke meerwaarde voor de diversiteit. Ik wil daar dan ook bijzondere aandacht aan besteden.

1.4.1. Regionale televisie

De regionale televisieomroeporganisaties spelen in het Vlaamse medialandschap een uiterst belangrijke rol. Zij hebben een heel specifieke opdracht m.b.t. de communicatie en de algemene sociale en culturele ontwikkeling van de regio. Door nieuws en achtergrondinformatie uit de eigen streek en door informatieve, ontspannende en/of culturele programma's met bijzondere aandacht voor plaatselijke evenementen, voor het lokale historische en culturele erfgoed, en voor de natuurlijke leefomgeving van de regio, bevorderen de regionale televisieomroeporganisaties de maatschappelijke betrokkenheid van de inwoners van de regio. Hiermee komen regionale televisieomroeporganisaties tegemoet aan een reële behoefte van de burger om zich in een steeds globaler wordende leefwereld te kunnen identificeren met zijn directe leefomgeving.

Ik zal onderzoeken of het nodig en wenselijk is de regionale omroeporganisaties structureel te subsidiëren als (gedeeltelijke) tegemoetkoming voor het uitvoeren van specifieke opdrachten rond bijvoorbeeld informatie, ondertiteling, culturele en sportieve evenementen in de regio.

Omwille van de specifieke band van de regionale televisieomroeporganisaties met hun zendgebied vormen zij een geschikt instrument voor de communicatie tussen de Vlaamse overheid en de bevolking. Daarom zal ik er mee aandacht aan besteden dat de Vlaamse regering oog heeft voor een structurele ondersteuning van de regionale televisieomroeporganisaties via het communicatiebeleid van de Vlaamse overheid.

1.4.2. FM-Radio

Diversiteit en pluriformiteit van de media veronderstellen de uitbouw van een volwaardig beleid voor de radiosector. Ik zal hiervan werk maken en tevens de nodige voorbereidingen treffen om in de toekomst te kunnen komen tot een nieuw radiolandschap, rekening houdend met de omgeving waarin het huidige Vlaams radiolandschap is terechtgekomen.

Een leefbare en bloeiende radiosector in Vlaanderen veronderstelt een adequaat frequentiespectrumbeleid, waarbij consequent wordt opgetreden tegen storingen, en waarbij met de andere Gemeenschappen en met de federale overheid duidelijke afspraken gemaakt worden over de wederzijdse frequentieplannen. Dit geldt zowel voor de particuliere radiosector als voor de openbare omroep.

Opstellen en onderhouden van omroepfrequentieplannen. Coördinatie van omroepfrequenties.

Het opstellen en onderhouden van de frequentieplannen voor omroep is een bevoegdheid van de Gemeenschappen. Daarover moeten afspraken worden gemaakt met de andere Gemeenschappen en de federale overheid om ontoelaatbare storingen te vermijden. In principe moet het opstellen en onderhouden van frequentieplannen deel uitmaken van een coördinatieprocedure. Ten gevolge van de reeds jarenlange onenigheid met de Franse Gemeenschap over de FM-band zijn er nog lopende procedures bij de Raad van State over wederzijdse FM-frequentieplannen. In het licht hiervan stelde de Raad van State een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof over het al dan niet verplichte karakter van een samenwerkingsovereenkomst tussen de Gemeenschappen over de coördinatie van radiofrequenties.

Momenteel is er geen samenwerkingsakkoord. Dit belet niet dat de Gemeenschappen al frequentieplannen kunnen uitvaardigen. De Raad van State heeft in zijn advies bij het Vlaamse frequentiebesluit van 1 september 2006 immers gesteld dat de Vlaamse Gemeenschap eenzijdig frequenties mag toewijzen, mits binnen de perken van het evenredigheidsbeginsel te blijven. Dit houdt onder meer in dat ontoelaatbare storingen moeten vermeden worden.

De complexe situatie in de FM-band en het nog steeds intensief gebruik ervan noodzaakt in ieder geval een goede samenwerking zodat FM-frequentieplannen op elkaar afgestemd blijven. Ik ben van oordeel dat er ook snel duidelijkheid moet komen over de frequentieplannen van de andere Gemeenschappen zodat adequaat kan worden opgetreden tegen schadelijke storingen die het zendcomfort van zowel de private omroepen als de VRT kunnen aantasten. Dit alles zal ik aankaarten bij de andere Gemeenschappen en de federale overheid.

Ondertussen startte de administratie reeds op het einde van de vorige regeerperiode een nieuw technisch overleg met de Franse Gemeenschap over de FM-band. Dit overleg kadert ook in de lopende procedures bij de Raad van State en in functie van een globaal akkoord over wederzijdse frequentieplannen. Ik zal nagaan hoe en op welk forum dit overleg kan worden verder gezet.

Voorbereidingen om te komen tot een nieuw frequentieplan.

De erkenningen en vergunningen m.b.t. de FM-band die werden uitgereikt aan Vlaamse particuliere radio-omroeporganisaties zijn verlengd tot 25 september 2016. Deze verlenging maakt het mogelijk om tijdens de komende legislatuur de nodige voorbereidingen te treffen m.b.t. een nieuw radiolandschap.

Bij de voorbereiding van een nieuw radiolandschap moeten we komen tot een, ruim op tijd, voorbereid inhoudelijk plan dat duidelijk aangeeft wat de behoeften en kansen zijn op de Vlaamse radiomarkt en dat oog heeft voor de economische consequenties hiervan. Ik zal een grondige (markt)analyse laten maken dat ons moet toelaten strategische keuzes te maken over het Vlaamse radiolandschap.

Het onderzoek moet eveneens inzicht verschaffen in de technische en juridische middelen om een optimale realisatie van het inhoudelijk plan mogelijk te maken.

Binnen het technisch onderzoek moeten de frequenties één voor één gescreend worden en op hun verdere bruikbaarheid onderzocht.

Een nieuw radiolandschap betekent ook het eventueel opstarten van een nieuwe onderhandelingsronde met de andere Gemeenschappen en de buurlanden. Deze onderhandelingen, waarin de coördinatie van frequenties wordt besproken, kunnen zeer tijdsrovend zijn en derhalve moeten bij eventuele wijzigingen in het frequentieplan al tijdens deze regeerperiode de nodige voorbereidingen worden getroffen.

Optreden tegen storingen en etherpolitie.

Het BIPT is bevoegd voor de etherpolitie. Tot voor enige tijd zat het optreden tegen schadelijke storingen vast. Dit had o.m. te maken met het jarenlang ontbreken van een akkoord tussen de Vlaamse en Franse Gemeenschap, met storingen van hoofdzakelijk de Vlaamse radio's tot gevolg. Tijdens de vorige regeerperiode kwam er beweging in dit dossier. Op 26 januari 2007 werd een nieuw KB uitgevaardigd betreffende de etherpolitie met betrekking tot frequentiemodulatie in de band 87.5 Mhz-108 MHz. Dit besluit werd opgesteld na voorafgaand overleg met de Gemeenschappen via het Overlegcomité.

Samen met de wet betreffende de elektronische communicatie van 13 juni 2005, die het BIPT toelaat om op te treden en alle passende maatregelen te nemen om een schadelijke storing op te heffen, wordt met het nieuwe koninklijk besluit van 2007 aan het BIPT de mogelijkheid geboden om op te treden tegen storende radio's.

Voor Vlaanderen is dergelijk optreden van het BIPT zeker een stap in de goede richting. Op basis van dit koninklijk besluit kan het BIPT immers op vraag van een Vlaamse (lokale) radio, die gestoord wordt door een door de Franse Gemeenschap erkende radio, optreden tegen die storende radio van de andere Gemeenschap, weze het steeds enkel op voorwaarde dat het frequentieplan of de zendvergunning door die radio niet wordt nageleefd.

Indien nodig zal ik aan de bevoegde regulator vragen om op te treden tegen schadelijke storingen van radio-omroepen uit het binnen- en het buitenland teneinde het zendcomfort van de Vlaamse radio's en de openbare omroep te vrijwaren.

Vlaamse urban radio-omroep

Aparte vermelding verdient de ondersteuning van de uitbouw van een Vlaamse urban radio-omroep voor jongeren in de steden om hen zowel als mediamaker en als mediaconsument te stimuleren. Dit heeft als nadrukkelijke bedoeling ook allochtone jongeren te motiveren. Ik zie dit als een middel om een diversiteitsbeleid te voeren. Ik onderzoek hoe we dit project verder zullen vormgeven.

1.4.3. Mediaconcentratie

Meer en meer stellen we vast dat media- en communicatiebedrijven de krachten bundelen om sterker te staan in tijden van crisis. Mediaconcentraties lijken haaks te staan op diversiteit, maar zijn in het ‘kleine’ Vlaanderen in zekere zin onvermijdelijk om als Vlaamse media te kunnen overleven. Diversiteit bewaken in Vlaanderen impliceert dan ook de leefbaarheid bewaken voor commerciële bedrijven van een zekere schaalgrootte. De convergentie en crossmedialisering in het medialandschap mogen echter niet leiden tot een ongebreidelde mediaconcentratie. Er moet over gewaakt worden dat de diversiteit op de Vlaamse mediamarkt behouden blijft.

Concentratie in haar juridische betekenis is een begrip uit de federale wet tot bescherming van de economische mededinging, gecoördineerd op 15 september 2006. Als dergelijke concentratie tot stand komt, is er in bepaalde omstandigheden goedkeuring vereist van de Raad voor de Mededinging.

Het behoort tot de opdrachten van de algemene kamer van de Vlaamse Regulator voor de Media om het Vlaamse medialandschap in kaart te brengen. Ik wil samen met de VRM de omstandigheden creëren opdat zij deze opdracht naar behoren kan uitvoeren.

1.5. Media als koplopers in diversiteitsbeleid

Kwaliteit en diversiteit op de Vlaamse mediamarkt veronderstellen dat alle spelers binnen de sector, inclusief de opleidingen, bijzondere aandacht hebben voor diversiteit. Ik wil onderzoeken hoe ik de actoren in het medialandschap verder kan stimuleren om een doeltreffend diversiteitsbeleid te ontwikkelen dat impact heeft op het vlak van programmatie, personeelsbeleid, beleidsorganen en strategische partners. Ik wil daarbij maximaal gebruik maken van de ervaring en de expertise van o.m. het Kennisknooppunt Interculturaliteit van het departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media, van de cel diversiteit van de VRT en van TrefMedia, om zo te komen tot een concreet actieplan met meetbare doelstellingen inzake vertegenwoordiging, beeldvorming en eigenaarschap van de beoogde doelgroepen.

Daarnaast zullen de afspraken met de openbare omroep over diversiteitsbeleid in de nieuwe beheersovereenkomst meer benadrukt worden.

1.6. Slagvaardige VRM**1.6.1. Adequate toepassing van de regelgeving**

Een kwalitatief medialandschap veronderstelt niet alleen dat de regelgeving daarop gericht is, maar ook dat deze goed wordt afgedwongen. Dit wordt in Vlaanderen gerealiseerd door de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM). De oprichting van de VRM kwam er door de goedkeuring van het VRM-decreet op 16 december 2005. Er werd voor geopteerd om een slagkrachtige instelling op te richten die alle toezichtsorganen binnen de Vlaamse overheid op het gebied van media in één entiteit onderbracht. Het extern verzelfstandigd agentschap Vlaamse Regulator voor de Media ging effectief van start op 10 februari 2006.

Ondertussen heeft de Regulator zijn plaats binnen het mediawerkveld gevonden en draagt het agentschap er actief toe bij dat de regelgeving nageleefd wordt en dat er meer rechtszekerheid geboden wordt aan alle betrokken marktpartijen waardoor juridische geschillen vaak kunnen worden voorkomen.

De Regulator heeft reeds talrijke initiatieven genomen om dit te bereiken en zal zijn inspanningen op dit vlak in de toekomst verder zetten. De acties die daarbij zullen worden ondernomen zijn sterk gericht op communicatie met de sector. Het communicatiebeleid dat de Regulator voert, maakt gebruik van een website, een nieuwsbrief, persberichten, persconferenties, overlegmomenten, een jaarlijks symposium, diverse publicaties. Ook werd een *bannings*- en imagocampagne gevoerd.

In de nieuwe regeerperiode zal de Regulator worden geconfronteerd met een aantal belangrijke uitdagingen. In de eerste plaats is er de toepassing van het nieuwe mediadecreet, goedgekeurd door het Vlaams Parlement op 18 maart 2009. Dit decreet kwam er met het oog op de omzetting van de Europese Richtlijn Audiovisuele Mediadiensten. Daarnaast beoogt het een meer eenduidige, geactualiseerde en coherente regelgeving. De toepassing van de nieuwe regelgeving en het uitwerken van een coherente rechtspraak op basis van dit nieuwe decreet zal voor de Regulator een belangrijk onderdeel van zijn activiteiten vormen in de komende regeerperiode.

1.6.2. Marktanalyse

De Vlaamse Regulator voor de media heeft de taak om de relevante markten (en de geografische omvang ervan) voor producten en diensten in de sector van de elektronische communicatienetwerken - waartoe ook omroepsignaaltransmissie behoort - te bepalen. Daarna dienen deze markten geanalyseerd te worden om te bepalen of ze daadwerkelijk concurrerend zijn. Aan ondernemingen met aanmerkelijke marktmacht kunnen indien nodig een of meer verplichtingen opgelegd worden.

De werkwijze waarop deze analyse dient te gebeuren ontleent de VRM aan de Aanbeveling Relevante Markten van 17 december 2007 van de Europese Commissie

Gezien de overlapping van bevoegdheden ten gevolge van convergentie, zijn de federale en gemeenschapsregulators in België verplicht om samen te werken rond de analyse van de markten, zoals bepaald in het recente samenwerkingsakkoord.

Om te vermijden dat regulators tegenstrijdige beslissingen zouden treffen, is het aangewezen dat er een gezamenlijk reguleringsscenario uitgewerkt wordt, waarbij elk van de betrokken regulators binnen de eigen bevoegdheden een rol zal spelen.

1.7. **Bevoegdheidsverdeling aangaande het spectrum**

De bevoegdheidsverdeling tussen de federale overheid, bevoegd voor telecommunicatie, en de Gemeenschappen, bevoegd voor omroep, moet nauwlettend bewaakt worden nu de (technologische) grenzen tussen media en telecommunicatie verder vervagen.

In dit kader stip ik de thematiek van het digitaal dividend aan. Met dit digitaal dividend wordt in principe het frequentiespectrum bedoeld dat vrijkomt wanneer de televisieprogramma's die nu (of in een recent verleden) analoog worden of werden verspreid via de ether, op een digitale wijze worden uitgezonden via de ether. Met de toekenning door de Vlaamse Regulator voor de Media van een licentie voor het aanbieden van een televisieomroepnetwerk werden reeds digitale omroepfrequenties toegekend aan Norkring België. In het licht van internationale discussies over het digitaal dividend komt een deel van de frequenties die tijdens de Regionale Radio Conferentie in 2006 werden gepland voor digitale omroep, nu onder druk te staan. Het gaat hier meer bepaald over de frequentieband 790-862 MHz. Ik zal hier trachten om met de andere Gemeenschappen en de federale overheid te zoeken naar oplossingen voor de problematiek van het digitaal dividend. Het is aangewezen keuzes over de invulling van het digitaal dividend wetenschappelijk te onderbouwen.

Daarnaast ben ik van oordeel dat de huidige soms exclusieve vertegenwoordiging door de federale overheid in bepaalde Europese en internationale fora over het frequentiebeleid niet langer houdbaar is. Ik zal er dan ook voor ijveren dat Vlaanderen volwaardig betrokken wordt bij alle voor de Vlaamse Gemeenschap relevante Europese en internationale fora over het frequentiebeleid.

2. Toegang voor elke Vlaming tot divers, kwalitatief en innovatief media-aanbod

Digitalisering is vandaag dé uitdaging in de mediasector. Digitale media zijn steeds nadrukkelijker aanwezig en overspoelen mensen met informatie van een groeiend aantal aanbieders. Het is de ambitie van de Vlaamse Regering dat elke Vlaming toegang heeft tot een divers en kwalitatief hoogstaand media-aanbod waarin technologische innovaties en nieuwe mediatoeepassingen zijn geïntegreerd.

2.1. Mediavaardigheden via een kenniscentrum Mediawijsheid

Mediawijsheid verdient mijn bijzondere aandacht. Mediawijsheid is “het geheel van kennis, vaardigheden en mentaliteit waarmee burgers zich bewust, kritisch en actief kunnen bewegen in een complexe, veranderlijke en fundamenteel gemediatiseerde wereld” (definitie van de Nederlandse Raad voor Cultuur, 2005).

Op Europees niveau wordt de engere term “mediageletterdheid” gehanteerd. Volgens de aanbeveling van de Europese Commissie van 20 augustus 2009 betreffende mediageletterdheid in de digitale omgeving voor een meer concurrerende audiovisuele en inhoudindustrie en een inclusieve kennismaatschappij, gaat “mediageletterdheid” over het vermogen toegang te hebben tot de media; over de verschillende aspecten van media en media-inhoud met een kritisch oog te kunnen evalueren; en over in uiteenlopende contexten communicatie tot stand te kunnen brengen.

De aanbeveling van het Europees Parlement en de aanbeveling van de Raad van 20 december 2006 betreffende de bescherming van minderjarigen, de menselijke waardigheid en het recht op weerwoord in verband met de concurrentiepositie van de Europese industrie van audiovisuele en online informatiediensten bevat een reeks mogelijke maatregelen ter bevordering van de mediageletterdheid, zoals de permanente bijscholing van leerkrachten en opvoeders, specifiek internetonderwijs voor kinderen vanaf zeer jonge leeftijd, met inbegrip van sessies die ook voor ouders toegankelijk zijn, of het organiseren van nationale campagnes, met gebruikmaking van alle media, om informatie over een verantwoord gebruik van internet te verspreiden.

Het Vlaams Parlement heeft op 9 juli 2008 een resolutie aangenomen betreffende de ondersteuning van de gamingsector in Vlaanderen. Games en computerspellen zijn een volwaardig onderdeel van onze mediacultuur geworden. Ze zijn een massamedium geworden dat zowel jongeren als ouderen aanspreekt. Zo hebben ze een plaats ingenomen naast de traditionele media. Daarenboven sluit de gamesector ook aan bij de kenniseconomie die we ontwikkelen in Vlaanderen. In de resolutie vraagt het Vlaams Parlement onder andere een kenniscentrum Mediawijsheid op te richten dat kennis verzamelt over de technologische ontwikkelingen, dat wetenschappelijk onderzoek uitvoert of laat uitvoeren naar de effecten en de educatieve mogelijkheden van nieuwe media zoals internet, games en interactieve software, en dat sensibiliseringscampagnes opzet voor jongeren, ouders, leerkrachten en opvoeders, onder andere in samenwerking met de Gezinsbond, het onderwijstijdschrift Klasse, de sociaal-culturele vormingsorganisaties voor jongeren en volwassenen enzovoort.

Om tegemoet te komen aan deze vraag van het Vlaams Parlement en rekening houdend met het internationale kader, zal ik een kenniscentrum Mediawijsheid oprichten. Ik opteer daarbij bewust voor een kenniscentrum Mediawijsheid, eerder dan voor een kenniscentrum Mediageletterdheid, omdat het eerste concept breder is en ruimer tegemoet komt aan de uitdagingen van de huidige informatiemaatschappij.

Dit kenniscentrum zal een ruime opdracht krijgen en uiteenlopende taken hebben. Het zal in de eerste plaats voortwerken op de al bestaande maar verspreide initiatieven en expertise, deze meer op elkaar afstemmen en stimulerende acties ondernemen wanneer de bestaande initiatieven niet voldoen of leemtes vertonen. Daarbij kan het centrum onderzoek (laten) uitvoeren.

Daarnaast zal het centrum een sensibiliserende functie hebben. De opgebouwde kennis moet hierbij ook volop doorstromen naar alle relevante actoren in de media-, cultuur-, en onderwijswereld.

Het kenniscentrum zal bij dit alles bijzondere aandacht hebben voor de specifieke noden van doelgroepen als jonge kinderen, adolescenten en senioren, maar ook kwetsbare groepen zoals mensen met een handicap of zij die leven in armoede.

Mediawijsheid omvat vele niveaus: het kunnen omgaan met alle bestaande media; het actief gebruik kunnen maken van media; de media kritisch kunnen benaderen; het creatief gebruik kunnen maken/producen van media ('user generated content'); inzicht hebben in de economie van de media; zich bewust zijn van kwesties die verband houden met auteursrechten in de huidige digitale samenleving.

Het kenniscentrum moet hierop inspelen door voldoende aandacht te hebben voor:

- opleiding en ondersteuning in het gebruik van nieuwe media;
- initiatieven die inzicht geven in hoe de 'taal' van media en reclame (bv. product placement) functioneren;
- de rol van ouders en andere opvoeders in de mediaopvoeding.

De doelstelling van het beleid rond mediawijsheid is dat alle mediagebruikers voldoende informatievaardigheden, technische vaardigheden en strategische vaardigheden hebben. Informatievaardigheden hebben te maken met weten hoe informatie te zoeken, selecteren, interpreteren, verwerken, communiceren; weten waar men heen moet met klachten.... Technische vaardigheden vereisen basis-ICT-vaardigheden, kennis van audio-en videoproductietechnieken, ... Strategische vaardigheden maken dat mensen media kunnen inzetten om de eigen positie te versterken.

Een beleid rond mediawijsheid moet daarnaast ook verantwoord gebruik en veilig mediagebruik stimuleren: hierbij wordt niet alleen aandacht besteed aan technische aspecten zoals virus en spam, maar ook aan juridische, sociale en ethische aspecten, zoals onder andere de intellectuele rechtenproblematiek, labelling, cyberpesten en de privacyproblematiek.

Mediawijsheid is bij uitstek een transversaal thema, met een sterke inbedding in de beleidsvelden Media, Jeugd en Cultuur. Het departement CJSM vormt vandaag het kruispunt tussen al deze velden en is dus een centrale actor in dit verhaal. Mediawijsheid heeft echter ook een zeer belangrijke en noodzakelijke link met cultuureducatie en met het onderwijs in het algemeen. Daarbij is aandacht voor mediawijsheid in de lerarenopleiding en permanente professionele navorming belangrijk.

Het is dan ook evident dat ik samen met de ministers bevoegd voor Onderwijs en Cultuur wil nagaan hoe een hechte samenwerking tot stand kan komen. Ook de Vlaamse Regulator voor de Media, met zijn gespecialiseerde kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen, moet bij de werking van het kenniscentrum Mediawijsheid betrokken worden. Zo wordt gevolg geven aan de aanbeveling van de Europese Commissie van 20 augustus 2009 waarin de Commissie aan de lidstaten vraagt om samen met de mediaregulatoren mediageletterdheid te stimuleren.

2.2. Betaalbaarheid digitale televisie

De verdere uitbouw en uitrol van digitale televisie moet ook vanuit het perspectief van de consument bekeken worden. Samenhangend met het groeiende aanbod van nieuwe (interactieve) audiovisuele diensten zal er ook meer vraag komen naar deze diensten. In de meeste gevallen zal ook voor deze diensten moeten betaald worden (met uitzondering bijvoorbeeld van de VRT die de nieuwsgerelateerde programma's via interactieve weg kosteloos zal moeten aanbieden).

Als Vlaams Minister van Media wil ik er naar streven dat digitale televisie betaalbaar blijft voor iedereen. In theorie blijft de meerkost van digitaal televisiekijken ten opzichte van analoog televisiekijken beperkt tot de kostprijs voor de huur of de aankoop van een digibox. In de praktijk biedt digitale televisie de kijker echter ook de gelegenheid om in te gaan op commerciële aanbiedingen. Hij kan kopen, stemmen, enzovoort. Ik wil onderzoeken hoe we de consument meer bewust kunnen maken van zijn aankoopgedrag, zodat hij niet voor verrassingen komt te staan bij ontvangst van de factuur. Misschien kunnen dienstenverdelers bij de aankoop van programma's of films een soort drempel inbouwen die de consument telkens wijst op de bijkomende kost hiervan. Los daarvan wil ik ook onderzoeken of voor digitale televisie bijvoorbeeld ook kan gewerkt worden met een systeem van krediet voorafbetaalde kaarten, zoals dit vandaag al wordt gebruikt voor de GSM.

In een bredere context wil ik aandacht vragen voor consumentenbescherming in de mediasector.

Weliswaar bestaat de federale wet van 15 mei 2007 betreffende de bescherming van de consumenten inzake omroeptransmissie- en omroepdistributiediensten, maar gezien de nauwe verwevenheid met media wil ik ook vanuit mijn bevoegdheid aan deze materie aandacht schenken.

2.3. Ondertiteling, audiodescriptie en auditieve ondertiteling

Televisie is een zeer dominante factor in de tijdsbesteding van de gemiddelde Vlaming. Naast een belangrijke bron van ontspanning is het voor velen ook de belangrijkste informatiebron.

Het recht van personen met een sensoriele handicap en van ouderen om te participeren en geïntegreerd te zijn in het maatschappelijke en culturele leven is dan ook onlosmakelijk verbonden met de beschikbaarheid van toegankelijke televisiediensten.

Daarom zal Vlaanderen (blijven) investeren in de ondertiteling van televisieprogramma's op zowel de openbare omroep als op de commerciële en de regionale televisieomroeporganisaties.

Voor ondertiteling van andere programma's dan journaals en informatieprogramma's, voor audiobeschrijving, voor gebarentaal en voor auditieve ondertiteling zullen een tijdspad en quota worden opgesteld zoals vermeld in artikel 151 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie. Dat betekent dat ik aan de Vlaamse Regering zal voorstellen om de omroepen te verplichten om tegen een bepaalde datum een bepaald percentage van hun programma's te voorzien van ondertiteling, audiodescriptie, en auditieve ondertiteling. Ik zal hierover advies vragen aan de sectorraad Media, en overleg plegen met de betrokken partijen.

Verder zal ook worden onderzocht hoe het toegankelijk maken van televisiediensten door ondertiteling, audiodescriptie, en auditieve ondertiteling kan worden gesubsidieerd, maar vooral ook hoe afstemming en samenwerking van initiatieven kunnen leiden tot meer efficiëntie en effectiviteit in dit domein.

Deze acties passen ook in het beleid van de Vlaamse Regering rond gelijke kansen. Het transversale – of beleidsdomeinoverschrijdende – werken aan gelijke kansen gebeurt via de toepassing van de open coördinatiemethode. Dit houdt in dat alle Vlaamse ministers samen een doelstellingskader bepalen en vervolgens elk zelf beslissen hoe ze die doelstellingen realiseren. De Vlaamse minister van Gelijke Kansen coördineert. Ook ik zal aan dit traject meewerken en samen met mijn collega's in de Vlaamse Regering een algemeen doelstellingskader bepalen, en dit vertalen naar beleidsdomeinspecifieke doelstellingen.

2.4. Evenementenlijst

De evenementenlijst zorgt ervoor dat de maatschappelijk meest relevante evenementen op het open net moeten worden uitgezonden en niet via betaaltelevisie. Deze lijst bevat op dit ogenblik bijna uitsluitend sportevenementen. De enige uitzondering is de Koningin Elisabethwedstrijd. De Vlaamse evenementenlijst maakt deel uit van een Belgische evenementenlijst, die werd opgemaakt na overleg tussen de 3 Gemeenschappen, en die werd ingediend bij de Europese Commissie. De beslissing van de Europese Commissie die deze Belgische lijst goedkeurde en publiceerde, wordt momenteel aangevochten door de UEFA en de FIFA voor het Gerecht van Eerste Aanleg van de Europese Unie.

Los van wat het Gerecht beslist, zal ik na afloop van deze gerechtelijke procedure de evenementenlijst herbekijken en, indien mogelijk, uitbreiden met zowel sportieve als andere, bijvoorbeeld culturele, evenementen.

Om te vermijden dat bepaalde rechten worden verworven door omroeporganisaties die uitsluitend in andere landsdelen uitzenden waardoor de Vlaamse kijker verstoken zou kunnen blijven van beelden van belangrijke sportevenementen, zal ik ook onderzoeken of het mogelijk is om sportrechten verplicht aan te bieden per landsdeel.

3. Media stimuleren als partners in een vooruitstrevende informatiemaatschappij

Vlaanderen wil tegen 2020 uitgroeien tot een vooruitstrevende informatiemaatschappij. Meer nog, Vlaanderen ambieert hier een koppositie.

In 2000 werd het eerste Digitaal Actieplan Vlaanderen opgestart. Dit sloot aan bij het *eEurope 2002*-initiatief van de Europese Raad en de Europese Commissie en had onder meer als hoofdkrachtlijnen het (i) inzetten op hoogwaardige en toegankelijke infrastructuur, (ii) investeren in mensen en vaardigheden en (iii) stimuleren en versterken van het digitale Vlaanderen.

Rekening houdend met de vernieuwde dynamiek rond het thema van de digitalisering, de Europese Lissabonstrategie i2010 en het maatschappelijke risico van digitale exclusie wil Vlaanderen conform het regeerakkoord werken aan een nieuw Digitaal Actieplan in Vlaanderen. Voor wat de bevoegdheid media betreft, wil ik dit nieuw Digitaal Actieplan toespitsen op drie ‘digitale’ pijlers: een meer divers en kwalitatief digitaal aanbod, nieuwe digitale platformen en meer e-inclusie.

3.1. Divers en kwalitatief digitaal aanbod

3.1.1. Inhaalbeweging digitalisering

Het kwalitatief en breed, inclusief gebruik van digitale diensten en technologie gaat hand in hand met de beschikbaarheid van een kwalitatief en divers digitaal aanbod. Het is m.a.w. niet alleen van belang dat er in Vlaanderen een divers en kwaliteitsvol media-aanbod wordt verstrekt. Even belangrijk is dat het audiovisueel materiaal op een systematische en duurzame wijze wordt bewaard voor de huidige en de volgende generaties, en dat personen of organisaties binnen en buiten de mediasector er een beroep op kunnen doen. Audiovisueel materiaal komt immers pas tot leven als men het kan gebruiken, verspreiden en beleven. In het ter beschikking stellen van dit aanbod spelen diverse actoren uit de wereld van de media, innovatie en wetenschap een rol, net als uit cultuur, onderwijs en toerisme.

Meer en meer wordt aanbod digitaal gecreëerd, maar veel materiaal moet nog omgezet worden in digitale vorm en dit met het oog op de langetermijnbewaring en met het oog op het creëren van talrijke meerwaarden voor burger en maatschappij.

Momenteel lopen een aantal initiatieven die precies tot doel hebben het audiovisuele materiaal te bewaren en te ontsluiten. Een belangrijk project op dat vlak is het DIVA-project (Digitaal VRT-Archief) van de VRT (supra). Voor de VRT zal een stand van zaken worden opgemaakt bij de evaluatie van de huidige beheersovereenkomst, waarna de nodige aandachtspunten kunnen worden meegenomen naar de voorbereiding van de nieuwe beheersovereenkomst.

De VRT is eveneens een actieve partner in de innovatieprojecten van het Interdisciplinair Instituut voor Breedband Technologie (IBBT) en een sleutelspeler in het bij het IWT-ingediende project “Vlaanderen in Beeld”. Dit project sluit aan bij het DIVA-project van de VRT, en zal bijkomende kennis moeten opleveren voor de realisatie van grootschalige digitaliseringsprojecten binnen de audiovisuele sector. “Vlaanderen in Beeld” heeft de ambitie om het uniek en rijk audiovisueel werk in Vlaanderen te verzamelen en toegankelijk te maken voor een groot publiek, om dit als educatief materiaal ter beschikking te stellen aan scholen, en om professionelen op een gemakkelijke en snelle manier toegang te verlenen tot dit materiaal. Een ruime vertegenwoordiging van de audiovisuele sector is bij “Vlaanderen in Beeld” betrokken: de publieke omroep, de commerciële omroepen, een aantal regionale omroepen, productiehuisen en een aantal technologische juridische en ontsluitingsbedrijven. Parallel is er ook vanuit de cultuursector het project “Archipel” ingediend dat op gelijkaardige thema’s inspeelt.

Ik zal meewerken aan een horizontaal beleid voor digitalisering, zoals in het regeerakkoord wordt vooropgesteld. Daarbij zal de klemtoon komen te liggen op een inhaalbeweging op het vlak van digitalisering, het verhogen van de toegang tot hoge breedband, competentiebevordering, samenwerkingsverbanden en kennis.

Ik ben daarbij van mening dat we in deze thematiek niet zozeer instellingsgebonden te werk moeten gaan, maar beleidsmaatregelen moeten treffen die vertrekken vanuit de specifieke problematiek van de materialen in kwestie. Samenwerken over de beleidsdomeinen heen zal in deze materie alleen maar leiden tot meer effectiviteit en efficiëntie.

De realisatie van een doelmatige en structurele financiering van digitalisering vormt daarbij de eerste uitdaging. Voor andere problemen zoals de auteursrechten wil ik mee helpen zoeken naar gepaste oplossingen. Het auteursrecht leidt in de digitale samenleving immers tot specifieke vragen en uitdagingen. Ik denk eraan om in dat verband een overlegplatform op te richten waarin zowel rechthebbenden als gebruikers vanuit sectoren zoals wetenschap, media en cultuur vertegenwoordigd zijn. Daar kunnen specifieke items ter sprake komen zoals interpretaties van de auteurswetgeving en alternatieve oplossingen

zoals licentiemodellen. De afstemming met de federale bevoegdheid is daarbij evident. Net als bij sommige andere aspecten rond digitalisering is daarnaast de betrokkenheid van de minister bevoegd voor Cultuur vanzelfsprekend.

Ook m.b.t. de benodigde capaciteit op breedbandnetwerken wil ik nader onderzoek laten uitvoeren. Tot slot zal ik bij het ontwikkelen van initiatieven ook steeds nagaan in welke mate er maximaal ingespeeld kan worden op samenwerking en delen van kennis.

Ik zal in nauw overleg met de mediasector, de archief- en erfgoedorganisaties en op basis van de verworven kennis binnen het IBBT meewerken aan de oprichting van een Vlaams Instituut voor de archivering en ontsluiting van het audiovisueel erfgoed in Vlaanderen (de Waalse Krook, Gent).

Bij het uitwerken van de nodige samenwerkingsverbanden zullen ook de particuliere omroepen betrokken worden. We mogen immers niet vergeten dat er inmiddels al twintig jaar commerciële televisie wordt gemaakt. Met het project BOM-Vlaanderen werden de commerciële omroepen al bevraagd over de noden die zij ondervinden voor de bewaring van bepaalde delen van hun producties, en over de beleidsondersteuning die zij hierbij zouden waarderen.

3.1.2. Nieuwe toepassingen

Uit de sectorgegevens blijkt dat de *uptake* van internet en breedband dreigt te vertragen. Het is daarom belangrijk dat er nieuwe toepassingen worden ontwikkeld, die mensen stimuleren nieuwe technologie te gebruiken voor hun eigen nut en zelfontplooiing. Duurzame en innovatieve toepassingen binnen e-media, e-cultuur en e-learning moeten daarom alle kansen krijgen om een zo groot mogelijk aantal mensen te bereiken.

Ook overheidsvoorlichting en -diensten zullen in de toekomst voldoende aandacht moeten besteden aan het internet, en in het bijzonder aan de sociale media waar veel mensen actief zijn.

Rekening houdende met de waardecreatie en het belang van de Vlaamse audiovisuele industrie, wil ik ook onderzoeken hoe we de ontwikkeling van nieuwe toepassingen voor digitale omroep verder kunnen aanmoedigen. Ook kan de ontsluiting van het internet via het platform van digitale televisie bijdragen aan het dichten van de digitale kloof.

3.1.3. Stimulerend beleid met betrekking tot gaming

Games nemen een steeds prominentere plaats in in onze samenleving. Niet enkel voor creatief spelplezier maar ook als educatieve tool voor het onderwijs en als motor voor innovatie en economische ontwikkeling. Bij het IWT en IBBT kunnen Vlaamse gamesbedrijven onder de gebruikelijke voorwaarden alvast terecht voor innovatiesteun.

Ik wil de mogelijke oprichting van een interdisciplinaire masteropleiding gamesontwikkeling aankaarten bij de minister bevoegd voor Onderwijs en, in samenwerking met onderwijs, het potentieel verkennen van games als educatieve tool.

Gamesontwikkelaars zijn ook op zoek naar middelen voor het creatief ontwikkelingsproces. Ik wil bekijken of en hoe instrumenten zoals Cultuurinvest en het VAF hierin een mogelijke rol zouden kunnen spelen. De betrokkenheid van de minister van Cultuur is hier evident.

Ik zal eveneens focussen op informatie- en sensibiliseringsacties, waarbij een prominente rol zal weggelegd zijn voor een website die specifiek met dit doel zal gelanceerd worden. Daarbij wil ik ook niet de 'moeilijkere' thema's rond gaming schuwen. Onder meer de problematiek van verslaving en illegale games zal ik zo onder de aandacht van gamers (en hun ouders) brengen. Tevens willen we de mogelijkheid onderzoeken om een ratingsysteem in te voeren. Hierbij lijkt een systeem van zelf- en coregulering aangewezen dat compatibel is met de systemen die in de ons omringende landen worden gehanteerd zoals PEGI en Kijkwijzer.

Vanzelfsprekend zal ik het gamingbeleid laten onderbouwen door wetenschappelijk onderzoek, en daarbij maximaal inspelen op het lopende onderzoek van het wetenschappelijk Steunpunt CJS. Het Kenniscentrum Mediawijsheid heeft hierin uiteraard ook een prominente rol te vervullen.

3.2. Uitbouw van nieuwe platformen voor digitale media

3.2.1. Uitbouw van een nieuw etherplatform voor digitale televisie

De informatiemaatschappij vandaag is per definitie een digitale maatschappij. Dat digitale televisie de voorbije jaren een hoge vlucht heeft genomen, behoeft geen betoog. Met Telenet (kabel), Belgacom (DSL) en TV-Vlaanderen (satelliet) zijn er al drie uitgebouwde platformen voor digitale televisie in Vlaanderen. Met de analoge switch-off en het verdelen van de daaruit resulterende digitale frequenties, werd een bijkomend platform voor digitale uitzendingen via de ether (DVB-T en DVB-H) gecreëerd. Daartoe heeft de Vlaamse Regulator voor de Media in het voorjaar 2009 de nodige frequenties toegekend aan Norkring België, dat met deze frequenties nu klanten kan aantrekken die een digitaal omroepaanbod kunnen aanbieden aan de eindgebruikers. Vlaanderen verwierf deze digitale frequenties in het kader van de Regionale Radioconferentie in Genève in 2006.

Op dit ogenblik worden de meeste omroepuitzendingen van de VRT ook al in DVB-T ter beschikking gesteld. Om het digitale etherplatform alle kansen te geven zal ik er dus in de eerste plaats over waken dat deze digitale frequenties volledig benut kunnen worden. Opvolging en waakzaamheid i.v.m. de thematiek van het digitaal dividend dringen zich op. Vlaanderen moet in deze haar omroepbevoegdheden maximaal invullen.

Een meer geavanceerde vorm van digitale televisie via de ether is de mobiele televisie (DVB-H). Vandaag is decretaal bepaald dat de entiteit die de digitale etherfrequenties verwerft één frequentiepakket moet vrijhouden voor het uitzenden via DVB-H. Mobiele digitale televisie is aan een doorbraak bezig in de verschillende ons omringende landen. De afgelopen jaren heeft het IBBT in samenwerking met de markt reeds een DVB-H project opgezet onder de naam MADUF. Met het verwerven van de DVB-T en DVB-H frequenties kan Norkring België, via de graduele uitbouw van dit netwerk, ook aan (mobiele) operatoren een aanbod van mobiele televisiedistributie voorstellen.

De beslissing van de vorige regering, om in het kader van de verkoop van het zenderpark aan Norkring, de minderheidsparticipatie die thans door VRT wordt aangehouden, over te dragen aan een investeringsmaatschappij gecontroleerd door het Vlaams Gewest, zal onder voor alle betrokken partijen aanvaardbare voorwaarden worden uitgevoerd.

3.2.2. Instraling

Het gezamenlijk gebruik van verschillende netwerken en technologieën door elkaar heeft in het verleden aangetoond dat het risico bestaat van storingen tussen de verschillende platformen en netwerken. Concreet betekent dit dat onder meer DVB-T signalen een invloed kunnen hebben op signalen die via coax-netwerken worden verdeeld, als deze coaxkabels niet voldoende geïsoleerd zijn. Reeds in het kader van het project MADUF werd gewezen op dergelijk gevaar, maar de impact bleek toen klein.

Om deze thematiek te kaderen wil ik, zoals in Nederland gebeurd is, samen met de betrokken spelers op zoek gaan naar oplossingen om te verhelpen aan mogelijke instralingsproblemen. In Nederland werd tussen de verschillende spelers STAI (Stichting Analoge Interferentie) opgericht, die als doel heeft deze problematiek in kaart te brengen, afspraken te maken, maar ook te communiceren naar burgers hoe zij hun (binnenhuis)netwerken zo kunnen aanleggen dat er een minimaal risico is op storingen.

3.2.3. Monitoren van markt en technologie

De dienstenverdelers spelen vandaag een grote rol in ons medialandschap: we moeten aandacht hebben voor het risico van een te grote macht van de aanbieders van interactieve digitale televisiediensten. Ik zal dan ook – in samenwerking met de Vlaamse Regulator voor de Media – nauwgezet toezien op deze marktevoluties en op het eventueel verwerven van machtsposities. In ieder geval dient de Vlaamse Regulator voor de Media de bevoegdheden die haar toekomen optimaal te benutten.

Media-innovatie vormt een terrein dat o.m. door het IBBT en het IWT wordt gestimuleerd. Onderzoek naar het filteren, zoeken en vinden van data zijn naast uitdagingen rond data-aggregatie en het ontwikkelen van gebruiksvriendelijke apparatuur en diensten actueel. Ik zal samen met de betrokken actoren ook de evolutie opvolgen rond (mobiele) breedbandnetwerken en hun mogelijkheden voor omroep.

3.2.4. Digitalisering van de radiosector

Op Europees niveau wordt vandaag getracht om inzicht te verwerven in de toekomstige mogelijkheden voor de eventuele digitalisering van de FM-band. Verschillende potentiële technologieën liggen momenteel voor maar er is nog geen uitsluitsel over een definitieve optie die eventueel kan worden aangenomen en welke strategie we best volgen voor de introductie van digitale omroep technieken in de FM-band. Er zijn in het algemeen nog geen plannen om over te gaan tot een switch-off van analoge FM-uitzendingen. Internationaal blijft het akkoord van Genève uit 1984 dus het referentiekader voor de FM-band.

Met betrekking tot de digitalisering van de FM-band zijn er vandaag een groot aantal onbekende factoren. Hier zal ik mijn administratie de opdracht geven om deze thematiek nauwgezet te blijven opvolgen.

Er werd al een frequentieblok in frequentieband III voor uitzendingen in DAB ter beschikking van de markt gesteld. Nv Norkring België heeft dit verworven in het kader van een procedure voor het bekomen van een licentie voor het aanbieden van een radio-omroepnetwerk. Dit biedt mogelijkheden voor het verzorgen van digitale radio-uitzendingen. Ook de openbare omroep verzorgt al jaren programma's in T-DAB. Ik zal verder laten onderzoeken of er nog Vlaams frequentiespectrum (verworven tijdens de Regionale Radio Conferentie te Genève in 2006 of tijdens andere conferenties) kan en moet worden ingezet voor digitale (radio) omroep toepassing.

Tot slot zal ik de sector oproepen om mee na te denken over de wenselijke hefboomen die de digitalisering van de radiosector kunnen stimuleren.

3.3. E-inclusie

3.3.1. Doelgroepgericht en beleidsdomeinoverschrijdend beleid

Het uitbouwen van een informatiemaatschappij heeft geen zin als men ook niet voldoende aandacht heeft voor de toegankelijkheid ervan. De digitale kloof is een complex en genuanceerd gegeven dat vanuit diverse perspectieven moet worden benaderd. Zowel materiële toegang als vaardigheden zijn daarbij expliciete actieterrains. ICT is immers geen doel op zich, maar een middel om tot persoonlijke ontwikkeling te komen. We mogen daarbij niet vergeten dat de digitale kloof vaak vooral sociaal kwetsbaren treft. Ik wil er mee zorg voor dragen dat ook kwetsbare doelgroepen, zoals mensen die in armoede leven, voldoende mediatoegang hebben en voldoende mediageletterd zijn. Media en vooral nieuwe media maken ook een belangrijk deel uit van het leven van heel wat kinderen en jongeren, een aspect waaraan ik ook aandacht wil schenken in mijn bijdrage aan de totstandkoming en uitvoering van het Vlaams Jeugdbeleidsplan 2011-2014. Een e-inclusief Vlaanderen vraagt m.a.w. om doelgroepgerichte en beleidsdomeinoverschrijdende initiatieven.

3.3.2. Wetenschappelijk onderbouwde initiatieven

De media evolueren ontzettend snel. Nieuwe platformen, toepassingen en gebruikswijzen volgen elkaar in snel tempo op. Sociale netwerksites zoals Facebook of Netlog zijn een enorm succes. Er ontstaan echte online-gemeenschappen en -subculturen. Tegelijkertijd zijn er nog steeds groepen in de samenleving die niet participeren. Als minister bevoegd voor media wil ik op de hoogte blijven van de belangrijkste aspecten van het mediagebruik en de bestaande drempels zodat ik er beleidsmatig adequaat kan op inspelen. Ik zal dan ook vragen aan de administratie om de bestaande, relevante onderzoeken te inventariseren en te analyseren. Ik wil ook – waar nodig – aanvullend - wetenschappelijk onderzoek laten uitvoeren. Initiatieven die ik ontplooi zullen hierop gebaseerd zijn.

3.3.3. Internettoegang

Elke Vlaamse woning moet ideaal beschikken over een breedbandinternetaansluiting tegen democratisch tarief. Momenteel zijn de discussies op Europees niveau nog bezig over mogelijkheid om hiervoor met sociale tarieven te werken. De lidstaten kunnen ervoor opteren om dergelijke tarieven te implementeren, maar hiervoor dienen de operatoren dan vergoed te worden. Ik zal deze discussies verder opvolgen en nagaan welke acties op Vlaams niveau mogelijk zijn.

Dat het gebruik van digitale media zoals het internet samenhangt met gebruiksvriendelijkheid is vanzelfsprekend. *Open source* software is een middel om die gebruiksvriendelijkheid en uitwisseling van gegevens nog te verbeteren, maar ook om de kostprijs te verminderen. Precies daarom moet er voldoende geïnvesteerd worden in de promotie van dit middel.

3.3.4. De rol van een centrum voor mediawijsheid

Voor het Kenniscentrum Mediawijsheid (supra) zal e-inclusie een belangrijk actieterrein worden. Specifiek dient het centrum afstemming te zoeken bij de acties ter bestrijding van de digitale kloof van diverse beleidsdomeinen en overheden.

Ingrid LIETEN
viceminister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding